

VRELCI

Leto VI. — Št. 4 (59) GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

April 1978

KAKO SMO POSLOVALI
V LANSKEM LETU

Na zborih delavcev v februarju smo obravnavali rezultate poslovanja v preteklem letu in dokončno razdelili dosežen dohodek, čisti dohodek in osebne dohodke.

Pri ocenjevanju rezultatov poslovanja lahko izhajamo tudi iz ciljev, ki smo si jih v začetku leta jasno zastavili predvsem s tem, da moramo doseči tak dohodek, ki bo po plačilu družbenih obveznosti omogočal, da

— v vsaki temeljni organizaciji vložimo v poslovni in rezervni sklad najmanj znesek izračunan po sporazumu. To pa pomeni v Zdraviliški dejavnosti 2 %, v Polnilnici 5 % in v Vzdrževalni dejavnosti 3 % od doseženega celotnega prihodka;

— obračunamo in izplačamo za vloženo delo delavcem v vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti po vrednosti točke 0,037 din. Pri produktivnosti, doseženi v predhodnem letu, pa še 15 % učinka;

— vložimo v vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti v sklad skupne porabe 2500 din na zaposlenega.

Iz obračuna predhodnega leta smo vedeli, da so tako postavljene cilji zelo zahtevni. Poleg produktivnosti je bilo treba doseči tudi enak obseg dejavnosti in skrbno gospodariti z vsemi sredstvi ter omejevati stroške. Zato je bil letni plan tudi akcijski program vseh delavcev zaposlenih v Zdravilišču.

Pogoji poslovanja niso dajali nikakršnih prednosti v primerjavi s predhodnim letom. Adaptacija hotela Strossmayerjev dom je bila v prvem polletju še v teku. Priprava nove proizvodnje brezalkoholnih pijač pa se je zavlekla še do septembra.

Že objavljene cene penzion-skih storitev so bile večje za 5 %, v zdravstvu pa je le zmanjšan izvensezonski popust od 15 % na 10 %. Pavšalne cene so se povečale poprečno za 13 %.

Posebne težave imamo pri usklajevanju cen za pijače in hrano po naročilu, ker se nam nabavne cene tekoče večajo, sprememba prodajne cene pa je vezana na limito družbenega dogovora, zato večkrat tudi spremenjen prometni davek plačujemo v breme našega dohodka.

Cene mineralne vode smo uskladili v juliju preteklega leta, v obravnavanem letu pa le delno popravili v juliju za 2 % in v novembru za 10 %.

Cene za prodajo plina CO₂ pa so nespremenjene že od leta 1974. Za prodajo novega proizvoda, brezalkoholne pijače Trimvit, smo določili — uvaljno — konkurenčno ceno. Interne obračunske cene vzdrževalne dejavnosti so 5 do 15 % višje kot v predhodnem letu.

Že planirani, pa tudi dejanski odmiki pri nabavnih cenah so bistveno večji. Zato je bilo že s planom usmerjeno prizadevanje v skrbno porabo materiala in omejitve na najnujnejše pri naročanju storitev, kot tudi omejevanju internih storitev.

Iz teh razmerij izhaja tudi opredelitev, da je obračunana amortizacija le 8 % višja od mi-

nimalne, strošek ureditve parkov, investicijskega vzdrževanja, propagande in reprezentance pa smo v planu omejili na znesek predhodnega leta.

Organizacija dela je že v akcijskih programih opredeljena kot sredstvo za doseganje večjega obsega dejavnosti, s posebnim poudarkom na boljši kvaliteti storitev in proizvodov.

Ob vsem tem ni bila zane-marjena skrb in prispevki za osebni in družbeni standard v vseh oblikah, ki jih določa sindikalna lista, kot tudi ne odprtost in pripravljenost za vsako povezovanje in združevanje sredstev, ki omogoča izboljšanje standarda zaposlenih, boljše ureditev kraja ali druge ekonomske učinke.

Količinski obseg opravljenega
dela v letu 1977

Sestavek zajema pregled količinskega obsega opravljenega dela za vse TOZD našega Zdravilišča v letu 1977.

Z ozirom na obstoječo gospodarsko situacijo pri nas in v svetu ter glede na to, da kapacitet nismo povečali, pri izdelavi letnega plana nismo bili preveliki optimisti. Kljub temu smo v želji, da bi čim uspešneje poslovali, postavili večji plan nočitev kot je bila realizacija v letu 1976. Planirali smo 292.000 nočitev, presegli pa številko 300.000 in s tem za 6 % izboljšali realizacijo iz leta 1976 in za 2 % presegli plan. Tudi v zdravstvu je bilo opravljenih dosti več zdravniških pregledov, fizioterapevtskih postopkov in ostalih postopkov kot eno leto prej in kot je bilo planirano.

V TOZD Polnilnica je situacija nekoliko drugačna. Polnitev slatine je bila planirana na isti ravni kot

je bila realizacija 1976, napolnili pa smo za 12 % manj kot 1976 in za 13 % manj kot smo planirali.

Pri prodaji mineralne vode smo plan izpolnili samo 86 %, za 11 % za zaostali za realizacijo 1976.

Uspelo nam je slednjič začeti s proizvodnjo in prodajo brezalkoholne pijače Trimvit. Zaradi težav z opremo žal nismo mogli začeti spomladi, marveč šele v septembru.

Pri prodaji plina CO₂ smo uspešno uvedli oskrbovanje v cisternah pri prvih sedmih naših velikih kupcih.

V TOZD Vzdrževalna dejavnost smo predvideli zmanjšanje obsega storitev za TOZD Zdraviliška dejavnost, da bi zmanjšali stalno naraščajoče stroške in istočasno planirali večji obseg storitev zunanjim naročnikom, kar pa ni bilo v celoti realizirano. Stroške parkov smo s planom omejili na finančni obseg

leta 1976, vendar jih nismo uspeli v celoti zadržati v planiranih okvirih.

V pralnici smo predvidevali 642.000 kg opranega perila, kar je 8 % več kot smo planirali.

Nekoliko podrobnejši podatki za posamezne dejavnosti kažejo naslednjo sliko:

TOZD Zdraviliška dejavnost

Zdravstvo

ZDRAVNIŠKI PREGLEDI

Opravljen je bilo 37.427 zdravniških pregledov, kar je 2 % več kot 1976 in 3 % več kot smo planirali. Največ pregledov je bilo opravljen pri gostih na družbene stroške — 64 %, 26 % pri inozemskih gostih in 10 % pri domačih samoplačnikih. Poprečno je bilo opravljenih mesečno 3.119 zdravniških pregledov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Skupno pregledani gosti	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
Na družbene stroške	24.091		22.018	109	
Domači samoplačniki	3.669	25.700	3.680	108	99
Inozemski gosti	9.667	10.520	10.707	90	90
Skupaj	37.427	36.220	36.405	103	102

Te preglede so opravili	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
Šef zdravnik	1.413	1.120	1.390	126	103
specialisti	7.160	6.600	7.064	108	101
ostali zdravniki	28.854	28.500	27.951	101	101
Skupaj	37.427	36.220	36.405	103	102

Vidimo, da so za 9% porasli pregledi gostov, ki se zdravijo na družbene stroške, pregledov pri domačih samoplačnikih je bilo za 1% manj, pri tujih gostih pa za 10% manj kot 1976. Tudi pri nočitvah beležimo padec pri tujih gostih (indeks 96).

FIZIOTERAPIJA

Opravljen je bilo 175.603 hidroterapevtskih postopkov, kar je 6% več kot 1976, za toliko je presežen

tudi plan; 15.259 elektroterapevtskih postopkov, kar je 41% več kot 1976 in 40% več kot smo planirali ter 27.718 kinezioterapevtskih postopkov, kar je 7% več kot 1976 in 1% več kot smo planirali. Torej je največji porast pri postopkih elektroterapije. Poprečno mesečno je bilo 14.633 hidroterapevtskih postopkov, 1.272 elektroterapevtskih postopkov in 2.310 kinezioterapevtskih postopkov. Največ je bilo opravljenih mineralnih kopeli, fango oblog in podvodnih masaž.

Skupni postopki	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
Hidroterapija	175.603	164.685	164.913	106	106
Elektroterapija	15.259	10.895	10.805	140	141
Kinezioterapija	27.718	27.395	25.862	101	107
Skupaj	218.580	202.975	201.580	107	108

OSTALE STORITVE

Gastroskopij je bilo opravljenih 629, povprečno mesečno 52,2% več kot v letu 1976; snemanj EKG je bilo 958, povprečno mesečno 80, 11% več kot 1976 ter rektoskopij 31, povprečno mesečno 3, 34% manj kot 1976.

Gostinstvo

HOTELI

Opravljenih je bilo 300.032 nočitev, 6% več kot v letu 1976 in

2% več kot smo planirali. Presežek nočitev gre predvsem na račun večjega obiska domačih gostov, ki jih je bilo 12% več kot 1976, medtem ko je upadel obisk tujih gostov za 4%, kar pa je značilno za vso Jugoslavijo.

V hotelu Donat je bilo za 13% nočitev več kot 1976, plan pa je bil presežen za 8%.

Poprečno mesečno je bilo 25.002 nočitev, 2.751 gostov, poprečna doba bivanja pa je bila 9,08 dni in se že nekaj let nazaj znižuje.

Opravljenе nočitve	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
Nočitve skupaj	300.032	292.000	280.918	102	106
Nočitve h. Donat	62.078	57.000	54.658	108	113
Nočitve ostalih hotelov	237.954	235.000	226.260	101	105
Nočitve dom. gostov	200.811	180.000	177.824	111	112
Nočitve tujih gostov	99.221	112.000	103.094	88	96

Od skupnega števila nočitev jih je bilo v hotelu Donat 21%, v Zdraviliškem domu 19%, 10% v Slovenskem domu in Styrii; ostale pa v drugih hotelih. Glede na dobo obratovanja v letu 1977 je bil skupni % izkoriščenosti kapacitet 83, medtem, ko je bil 1976 76. V ho-

telu Donat je bila izkoriščenost 81%, v letu 1976 pa 72%.

Glede na strukturo domačih gostov je bilo največ nočitev domačih samoplačnikov — 52%, 48% pa nočitev gostov na družbene stroške. Pri slednjih so na prvem mestu socialni zavarovanci, nato pa invalidi.

Nočitve po plačnikih	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
Socialni zavarovanci	50.150	50.000	47.996	100	104
Invalidi	44.521	39.000	38.373	114	116
Zveza borcev	1.009	2.000	1.856	50	54
Samoplačniki domači	105.131	89.000	89.599	118	117
Tuji gosti	99.221	112.000	103.094	88	96
Skupaj	300.032	292.000	280.918	102	106

Od domačih gostov jih je bilo največ iz SR Hrvatske — 51%, 37% iz SR Slovenije, 8% iz SR Srbije in 4% iz ostalih republik.

Pri tujih gostih so na prvem mestu Avstrijci s 60%, 19% je bilo gostov iz Zvezne republike Nemči-

je, 18% Italijanov in 3% iz ostalih držav.

V primerjavi z letom 1976 je porastel edino obisk gostov iz Italije za 3%, 5%-ni padec je pri Avstrijcih, 7%-ni padec pa je pri gostih iz Zvezne republike Nemčije in ostalih.

RESTAVRACIJE

V vseh restavracijah je bilo izdano 290.226 penzioniranih obrokov, kar je 5% več kot v letu 1976 in kot smo planirali. Največ penzioniranih obrokov so izdali z Zdraviliškim domu — 42%, 19% v Donatu, 14% v Slovenskem domu in 15% v ostalih restavracijah.

Od pijač smo prodali največ piva — 30%, 27% mineralne vode, 22% vina, 21% ostalih pijač.

PRODAJA MINERALNE VODE V 000 STEKLENIC

Vrsta mineralne vode	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
Donat	10.585	12.450	11.796	85	89
Tempel	15.423	17.550	17.133	87	90
Skupaj	26.008	30.000	28.929	86	89
Rinerji	165	—	203		81

V tržni udeležbi z ostalimi proizvajalci mineralnih vod v SFRJ smo v letu 1977 zdrsili na 5. mesto. Pred nami so Radenska, Knjaz Miloš, Jamnica in Vrnjci, ki so nas letos prehiteli. Celotna prodaja v SFRJ se je povečala za 5% nasproti letu 1976. Konkurenčni večji proizvajalci v glavnem beležijo porast prodaje, Radenska pa ima 2% pa dec v primerjavi z letom 1976.

Doma največ prodamo v SR Hrvatsko, nato v SR Slovenijo, SR BiH in najmanj v SR Srbijo. V SR Črno Goro in SR Makedonijo naše mineralne vode nismo prodajali.

Izvoz je glede na 1976 porastel za 9%. Največ smo prodali v Avstriji, sledi Italija, Zvezna republika Nemčija in nekaj malega v Švedsko. Začasno je padel izvoz mineralne vode v Zvezno republiko Nemčijo, druge pa je bil večji kot v 1976. Letos pričakujemo v ZR Nemčijo bistveno večji izvoz. Plan izvoza je presežen za 24%.

POLNITEV IN PRODAJA BREZALKOHOLNE PIJAČE TRIMVIT

S polnitvijo in prodajo naše nove brezalkoholne pijače Trimvit smo pričeli v septembru z dvema vrstama: limono in oranžo. Napolnili smo ga 888.333 steklenic, prodali pa 761.248 steklenic. Plan polnitve je izpolnjen 88%, prodaje pa 76%.

Ker smo Trimvit začeli uvajati na trg pozneje kot je bilo planirano, pa tudi močnejše propagandne akcije, ki bi seznanila potrošnike z

TOZD POLNILNICA

POLNITEV IN PRODAJA MINERALNE VODE

Napolnili smo 25.820.372 steklenic mineralne vode, kar je 12% manj kot v letu 1976.

Prodali smo 26.008.561 steklenic mineralne vode, kar je 10% manj kot 1976.

Polnitev odstopa oziroma je manjša od planirane za 12%, prodaja pa 13%.

našim novim proizvodom namenoma ni bilo, smatramo lahko začetne količine kot zadovoljive.

Polnitev in prodaja plina CO₂

Napolnili smo 2.045.033 kg plina CO₂, kar je 16% več kot v letu 1976 in 2% več kot smo planirali. Prodali smo 2.057.548 kg, kar je 17% več kot 1976 in 2% več kot smo planirali.

To leto smo začeli polniti in prodajati plin CO₂ tudi v cisternah, kar predstavlja 30% prodaje.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Ker bi nam količinski podatki premalo povedali, predstavljamo v grobem tudi vrednostno realizacijo.

Celotni prihodek in interna realizacija znaša 22.202.710 din, kar je 10% več kot v letu 1976 in 2% manj kot smo planirali. Od tega so največ udeleženi s 6.238.600 din kurilnica, 4.866.378 din pralnica, 3.404.619 din gradbena skupina, 3.221.499 din kovinarji, ostalo pa druge skupine.

V vrtnariji je bila glede na asortiman dosežena eksterna realizacija 716.024 din, kar je za 22% več kot 1976. Največ smo prodali sadik, vencev in šopkov.

Kot je že rečeno v uvodu, smo si za leto 1977 zadali predvsem nalogo zmanjšati stalno naraščajoče stroške, bili pa so za 13% večji kot 1976 in 2% večji kot je bilo planirano.

Primerjava stroškov TOZD Vzdrževalna dejavnost:

v 000 din	1977	Plan 1977	1976	Indeks	
				77:plan	77:76
	21.465	21.041	18.910	102	113

Delo pralnice lahko ilustriramo tudi s količinskimi podatki:

Oprano perilo v kg		1975	1974	77:76	77:75	77:74
1977	1976					
698.812	644.625	641.567	527.678	108	108	132

Planirali smo 642.000 kg oprane perila, torej smo plan presegli

za 8%, enako v primerjavi z letom 1976.

INVESTICIJE

V planu investicij za leto 1977 smo predvideli sredstva za večje začetne investicije in nove investicije ter za dopolnitev in nadomestitev opreme.

V TOZD Zdraviliška dejavnost je bila s planom predvidena večja investicija: Modernizacija hotelov in dokončanje IV. in VII. etaže v Novi terapiji. Modernizacija ho-

telov obsega adaptacijo hotelov Strossmayerjev dom je bila izvršena dom in Boč. Adaptacija hotela tStrossmayerjev dom je bila izvršena spomladi, z izvajanjem del na adaptaciji hotela Ljubljanski dom in Boč so pričeli v jeseni in bodo zaključili spomladi. V Novi terapiji sta bili dograjeni IV. in VII. etaža, tako da sta v sezoni že služila svojemu namenu.

V TOZD Polnilnica so bila predvidena sredstva za dokončanje začetne investicije v modernizacijo distribucije CO₂ plina in za novo investicijo — proizvodnjo brezalkoholnih pijač, poleg tega pa, se razume, še za dopolnitev potrebne opreme. Za prvo omenjeno investicijo lahko rečemo, da je v prvi fazi končana, cisterne so montirane pri naših odjemalcih plina in plin razvažamo v cisternah. V teku pa je druga faza te investicije in sicer postavitev štirih dodatnih stabilnih cistern pri naših odjemalcih plina in postavitev 50-tonske skladiščne cisterne v polnilnici. Ta del je terjal dodatna vlaganja posameznikov, kajti zaradi uvoznih omejitev je bilo potrebno poiskati proizvajalce posameznih delov cisterne doma. Ta naloga, upamo, nam je tudi uspela, montažo teh delov v cisterni pa bo izvedla vzdrževalna skupina polnilnice. Druga investicija, to je proizvodnja brezalkoholnih pijač, je razen manjših zaključnih del posameznih izvajalcev dovršena. To so zaključna dela, ki niso bila ovira za pričetek proizvodnje brezalkoholnih pijač.

V TOZD Vzdrževalna dejavnost

TOZD Zdraviliška dejavnost

	Plan	Izvršitev	
Vhod v Novo terapijo	50.000,—	—	
Adapt. hotela Strossmay. dom	6.579.000,—	7.474.261,25	
Adap. hotela Lj. dom in Boč	5.981.500,—	476.098,00	
Dokončanje IV. in VII. etaže			
Novi terapiji	800.000,—	737.236,55	
Hotel Donat — ograja	25.000,—	—	
Nadomestitev opreme — gost.	800.000,—	272.407,80	
Nadomestitev opreme — Zdrav.	522.000,—	424.097,85	
	14.757.500,—	9.384.099,45	63,6 %
energetski prispevek	953.000,—	—	
	15.710.500,—	9.384.099,45	59,8 %

Ta znesek je bil financiran iz kredita pri Ljubljanski banki Splošni banki Celje s 3.694.325,50 din

so bila poleg dopolnitve opreme predvidena v planu investicij sredstva za ureditev prostora in opreme za cvetličarno v Tržaškem domu. Dela so že dokončana in cvetličarna že obratuje.

V delovni skupnosti skupnih služb je bilo predvideno, da se za potrebe ekonomsko finančnega sektorja nabavi dodatni avtomatski knjižni stroj Ascota (od obstoječih dveh je bil eden že potreben večjih vzdrževalnih del) in pa nabava aparata za razmnoževanje za potrebe splošnega sektorja oziroma celotnega Zdravilišča.

V planu investicij za združeno poslovanje so bila predvidena sredstva za dokončanje zunanjega kabelaškega priključka za strojnico v Podplatu, postavitev paviljona na Zagrebškem velesjemu, za izdelavo načrtov za poslovno stavbo, načrtov za telefonsko centralo in za druge manjše investicije, katere po sporazumu pripadajo tem sredstvom. Realiziran je bil le del predvidenih investicij.

V nadaljevanju prikazujemo plan investicij in njegovo realizacijo v številkah.

TOZD Polnilnica

	Plan	Izvršitev	
Modernizacija distribucije CO ₂ plina	3.270.000,—	724.672,—	
Proizvodnja brezalkoholnih pijač	8.690.000,—	7.980.738,30	
Ozonska naprava	750.000,—	794.125,00	
Razvodna mreža za industrijski vodovod	350.000,—	—	
Nadomestitev in dopolnitev opreme	585.600,—	845.953,70	
	13.645.600,—	10.345.489,—	75,8 %
Energetski prispevek	982.400,—	732.809,—	
	14.628.000,—	11.078.298,—	75,8 %

Za financiranje teh investicij so bila koristena delno bančna, delno pa lastna sredstva. Za modernizacijo distribucije CO₂ plina so bila uporabljena sredstva iz kredita pri LB Splošni banki Celje 159.301,20 din za proizvodnjo brezalkoholnih

pijač pa kreditna sredstva Raziskovalne skupnosti Slovenije pri Ljubljanski banki Ljubljana in sicer din 3.660.000. Lastna sredstva pa so bila porabljena v znesku din 7.258.996,80.

TOZD Vzdrževalna dejavnost

	Plan	Izvršitev	
Načrti in izvedba lokala			
Cvetličarne	85.000,—	165.195,15	
Zidarski odri	106.000,—	106.067,20	
Nadomestitev in dopolnitev opreme	574.600,—	394.609,40	
	765.600,—	665.871,75	86,9 %
Energetski prispevek	56.400,—	47.942,70	
	822.000,—	713.814,45	86,8 %

Za finansiranje teh investicij so bila porabljena lastna sredstva.

Delovna skupnost skupnih služb

	Plan	Izvršitev	
Knjižni avtomat Ascota	130.000,—	126.720,—	
Razmnoževalni aparat	170.000,—	157.000,—	

	Plan	Izvršitev	
Nadomestitev in dopol. opreme			
— za splošni sektor	66.000,—	25.721,85	
— za ekonomski finanč. sektor	90.000,—	76.689,75	
	456.000,—	386.131,60	84,7 %
Energetski prispevek	22.000,—	—	
	478.000,—	386.131,60	80,8 %
Združeno poslovanje			
Zunanji kabelski priključek			
za strojnico Podplat	100.000,—	58.754,20	
Paviljon za Zagrebški sejem	150.000,—	126.000,—	
Načrti za poslovno stavbo	100.000,—	38.000,—	
Dopolnitev razne opreme	530.000,—	—	
	880.000,—	222.754,20	25,3 %
Energetski prispevek	64.000,—	—	
	944.000,—	222.754,20	23,6 %

Za investicije v združena sredstva so bila porabljena lastna sredstva TOZD.

Sredstva za investicije niso bila porabljena le za finansiranje novih

investicij in opreme, pač pa smo del teh sredstev porabili za odplačilo posojil, najetih za osnovna sredstva in sicer 7.299.301,62 in za odplačilo posojil za obratna sredstva 745.798,21 din.

Vrednostni obseg dela

Splošno oceno o uspešnosti poslovanja najhitreje dobimo s primerjavo planske bilance uspeha — to je naših pričakovanj — in zbirne bilance uspeha po zaključnem računu. Primerjava nam potrjuje, da so bila naša pričakovanja zelo realna.

Vrednostni obseg dela je 14 % večji kot leto prej, od pričakovane pa 3 %.

Ker smo pri porabljenih sredstvih prihranili 1 %, je dosežen dohodek 4 % večji.

V delitvi dohodka imamo od planiranega ugodnejše razmerje predvsem zato, ker je poslovna banka zmanjšala obresti za naše investicijske kredite in nam koncem leta vrnila 2.503.000 din.

Stopnja prispevkov za splošno in skupno porabo smo sprejemali še med letom. Bilanca pa je dokončen obračun teh obveznosti, ki so se v znesku povečale za 34 %. V razmerju ustvarjenega dohodka pa je njihov delež porastel od 7,5 % na 8,2 %.

V delitvi čistega dohodka smo v okviru določil samoupravnega sporazuma izkoristili vsa možna sredstva za osebne dohodke. Poprečni

izplačani osebni dohodek smo z obračunom povečali za 8,7 %, vendar pa tudi to še vedno zaostaja za povprečnim izplačilom v gospodarstvu republike za 6 %.

Sklad skupne porabe smo planirali v minimalnem znesku. V obračunu smo upoštevali sprejeti plan porabe teh sredstev, ki vključuje tudi združevanje po sporazumih v Krajevni skupnosti in je v nadaljevanju obširno podan.

Spremembo v naših cenah predstavlja vključitev tople malice, ki smo jo v tej delitvi pokrili za preteklo in tekoče leto iz sredstev skupne porabe.

Za akumulacijske sklade smo namenili 11 % čistega dohodka — 8.672.000 dinarjev. V akumulacijske sklade vštevamo poslovni in rezervni sklad in obračunano amortizacijo, kolikor je večja od minimalne.

V primerjavi s preteklim letom je znesek skoraj podvojen. Pričakovali pa smo več, predvsem v Polnilnici ob planiranem večjem obsegu prodaje.

Upošteva vse razmerja smo z doseženimi rezultati zadovoljni. Obravnavani globalni zneski doseženega in delitve so naslednji —

v 000 din

	Doseženo v 1976	Planska bil. uspeha	Doseženo v 1977	Indeksi: 77:76	77:PBU
Vrednostni obseg dela	199,119	220,840	227,252	114	103
Celotni prihodek	195,466	220,840	223,520	114	101
Porabljena sred.	118,055	129,851	128,449	109	99
Dohodek	77,411	90,989	95,071	123	104
Delitev dohodka:					
— pogodbene obveznosti	9,435	9,586	7,339	78	76
— prisp. za skupno in splošno porabo	5,803	9,386	7,772	134	83
— čisti dohodek	62,173	72,017	79,960	129	111
Delitev čistega dohodka:					
— osebni dohodki	50,535	58,654	62,090	123	106
— skupna poraba	7,151	2,778	9,197	129	331
— akumulacijski skladi	4,487	10,585	8,673	193	82

Dopisujte v svoje glasilo!

Celotni prihodek, dohodek in čisti dohodek po temeljnih organizacijah

Prej obravnavana zbirna bilanca je seštevek bilanc uspeha vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti. Navedene značilnosti predvsem pa načela delitve in razporejanja so bila enotna, dogovorjena že ob sprejemanju plana in potrjena na zborih delavcev ob sprejemanju obračuna poslovanja za leto 1977.

Na teh zborih smo obravnavali podrobneje posamezne obračune temeljnih organizacij, zato jih v nadaljevanju le kratko povzemamo.

Celotni prihodek Zdraviliške dejavnosti znaša 112.482.552,16 din in je 7,4% večji kot smo planirali, ob tem pa je 3% ostalo v povečani neplačani realizaciji. Delež posamezne obračunske enote se ni spremenil in znaša za zdravstvo in hotel Donat v vsaki petino, za ostale hotele pa skupno 58%.

Porabljena sredstva so le za slab 1% večja, zato je dohodek zdraviliške dejavnosti za 19,5% večji kot smo planirali, predvsem zaradi povečanih iztržkov (17,5%) in vrtnega dohodka delovne skupnosti (2%). Tudi v porabi dohodka je bistvena razlika. Poslovna banka nam je konec leta znižala obresti od investicijskih kreditov za 2.198.505.— din. Ker je prav to izdelek, za katerega smo združevali dohodek, je s tem vračilom odpadla potreba po združevanju in v letnem obračunu prenos dohodka ni izvršen. Od dohodka je 19,5% porabljeno za obveznosti po pogodbah in sporazumih. Iz čistega dohodka pa je 33.340.359 din razporejeno na osebne dohodke kar je 9,7% več kot smo planirali in predstavlja 84% čistega dohodka. Za razširitev materialne osnove in rezerve je razporejen znesek minimalne akumulacije po sporazumu in znaša 5,7% čistega dohodka. Razlika 11% je vložena v sklad skupne porabe.

V Polnilnici je planirani celotni prihodek zaradi zmanjšane obsega prodaje mineralne vode dosežen le v višini 92% oziroma 67.853.520 din. V tem je delež od prodaje plina 11%.

V celotnem prihodku so kompenzirani odobreni rabati, popusti in skonti, ki znašajo 10% prodajne vrednosti. Dosežena poprečna neto cena znaša za steklenico mineralne

vode 1,98 din in za kg plina CO₂ 3,55 din.

Vrednost porabljenih sredstev je enaka kot smo planirali, delno tudi zaradi neposrednega obračuna propagandnih stroškov. Dosežen dohodek za delitev je manjši za 6,3%.

Obveznosti iz dohodka pa so ne glede na to večje za 6%, ker se računajo od drugih osnov. Obračunani osebni dohodki so 3% večji kot smo planirali in so v obsegu kot to dopušča sporazum, vendar nekoliko večji kot jih opredeljuje resolucija. Ob tem pa so tudi vlaganja v razširitev materialne osnove in za rezerve bistveno večja (za 70%) od mineralne akumulacije po sporazumu. V obračunu Polnilnice je vključen obračun rednega nadzora in vzdrževanja vrelcev, za kar smo v obravnavanem letu porabili 1.904.296 din.

Po dogovorjenih internih cenah obračunana vrednost dela Vzdrževalne dejavnosti — povečana za vrednost materiala — znaša 18.990.579 din, kar je 2,8% več kot smo planirali, medtem ko je realizacija drugim izven Zdravilišča 16% manj.

Celotni prihodek 21.757.555 din je zato za 5% manjši. Vendar so manjša tudi porabljena sredstva ter je tako v dohodku dosežen boljši rezultat.

Za osebne dohodke je porabljeno 9% več kot smo planirali. V delitvi čistega dohodka pa je zagotovljena minimalna akumulacija in sorazmeren del za sklad skupne porabe.

Delovna skupnost izkazuje v bilanci uspeha s sporazumom in planom dogovorjena sredstva za funkcioniranje in za izvrševanje dogovorjenih poslov. Tako obračunan celotni prihodek znaša 21.426.562 din in presega obračunane stroške poslovanja in uporabljen dohodek za 1.278.858 din, kar je bilo vrnjeno v dohodek temeljnim organizacijam. Delovna skupnost v svojem obračunu formira sklad skupne porabe po enakih kriterijih kot temeljne organizacije. Akumulacijskih skladov pa ne more imeti.

Podrobnejša obdelava in analiza pogojev in rezultatov poslovanja je obdelana v poslovnem poročilu, ki smo ga razmnožili v 80 izvodih, zato smatramo, da je dostopen vsakemu delavcu Zdravilišča.

Zaposleni, delovne ure in osebni dohodki

V letu 1977 je bilo po statističnih podatkih zaposlenih v Zdravilišču 770 delavcev, kar je za 2% manj kot leta 1976. To pa predstavlja 1.681.680 ur razpoložljivega delovnega časa. Od tega je bilo porabljeno za delo 1.274.812 ur, za državne praznike 46.874 ur, za do-

puste, letne, izredne, študijske in porodniške 171.273 ur in za bolniške izostanke 105.716 ur. Delo prek rednega delovnega časa pa je bilo evidentirano v 37.627 urah.

Od skupnega števila ur je bilo porabljeno v temeljnih organizacijah:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST, kjer je zaposlenih skupno 415 delavcev, je bilo porabljeno za delo 628.700 ur, kar je za 3% manj kot leta 1976. Saldo ur iz neenakomernega delovnika se je povečal za 17.654 ur, to je za 25%. Ur porodniških dopustov pa je bilo za 41.955, kar pomeni 10% več kot leta 1976. Ure bolniških izostankov so se zmanjšale za 14% in znašajo 59.187 ur, na kar v veliki meri vplivajo tudi delovne razmere, v katerih delavci delajo.

Skupne evidentirane ure vseh oblik delavcev, pripravnikov in zaposlenih upokoencev so se zmanjšale za 1% ter v primerjavi s prejšnjim letom nimajo bistvenih odstopanj.

TOZD POLNILNICA — Čeprav se je obseg dejavnosti zmanjšal za 12%, se je število zaposlenih povečalo za 12 delavcev, in jih je skupno 154. Planirane ure so se povečale za 8% v primerjavi z letom 1976. Ure rednega delovnega časa so se povečale za 17.974 ur ali za 7%; ure nočnega dela so se zmanjšale za 33% ali za 2.324 ur zaradi boljše organizacije dela. Ure iz podaljšane delovnega časa so se zmanjšale za 2.841 ur; ur iz neenakomernega delovnika je 4.353, to je 110% več kot leta 1976. Ure bolovanja so se povečale za 8% in znašajo 20.658 ur. Porodniških dopustov pa je bilo za 2.821 ur.

Ob 12% zmanjšanju proizvodnje mineralne vode je v delovnih skupinah polnilcev, skladišča in avtoparka 153.441 ur, kar je za 11.059 ur ali za 7% manj kot leta 1976. Polnitev CO₂ se je povečala za 17%, prav tako pa so se povečale tudi ure v plinarni za 4% in jih je 24.425.

Delovne ure kurjačev, vzdrževalne, vratarjev, laboratorija in vodstva pa znašajo 64.454 ur, kar je za 4% manj in predstavljajo 27% vseh ur dela v polnilnici.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST — V letu poročanja je bilo zaposlenih 107 delavcev. Ure v rednem delovnem času so se zmanjšale za 3% in jih je 184.157. Ure nočnega dela so se povečale nesorazmerno in jih je 2.471. Ure iz podaljšane delovnega časa so se zmanjšale za 3.343 ur ali za 71%, saldo ur iz neenakomernega

delovnika pa za 4.191 ur. Ure bolniških izostankov so se zmanjšale za 22% in jih je 14.714. Ur porodniškega dopusta pa je 2.681.

Zmanjšanje ur je pri vseh delovnih skupinah razen v servisni. Čeprav se je količina opranega perila povečala za 8% ali za 54.244 kilogramov, so se ure zmanjšale za 3% v primerjavi s preteklim letom.

DS SKUPNE SLUŽBE — Poprečno zaposlenih po statističnih podatkih je bilo v letu 1977 94 delavcev. Plačane ure rednega delovnega časa so se zmanjšale za 23.686 ur ali za 13%. Ure iz podaljšane delovnega časa so se prav tako zmanjšale za 91% ali za 2.313 ur; ur iz neenakomernega delovnika je 231 ali za 96% manj. Ur bolniških izostankov je za 11.157. Ur porodniških dopustov je 2.275, samo leto poprej pa 6.910.

V skupnih službah je skupaj evidentiranih ur 203.779, kar je za 1% več kot leta 1976. Od tega je v komerciali s potniki in založnimi skladišči 70.088 ur, kar je za 3% več, v centru za razvoj in znanstveno raziskovanje mineralnih vod pa so se ure zmanjšale za 5% in jih je 2.654; v ostalih sektorjih DS pa jih je 131.037 ur ali 1% manj kot predhodno leto.

IZOSTANKI — Pravica delavca do izostankov je določena s predpisi oziroma s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Zato je število izgubljenih delovnih dni odvisno predvsem od teh določb, števila zaposlenih, starostne strukture zaposlenih, zaradi porodniških dopustov je večja odsotnost žena, predvsem pa vplivajo na to delovne razmere.

Ugoden premik imamo pri bolovanju do 30 in nad 30 dni, na kar vplivajo tudi delovne razmere, v katerih delavci delajo. Izredni dopusti so se zmanjšali za 1%, ure porodniških dopustov so se povečale za 9%, ur invalidov pa je za 8% manj. Delež izostankov se je v primerjavi z urami dela zmanjšal za 4% in znaša 23,2% ali 324.430 ur.

Največjo pozornost zaslužijo bolniški izostanki (brez porodniških), ki niso niti v kolektivu zaželeni niti za delavca. Preračunano v zgubljene delovne dneve zaposlenih nam dajo naslednjo sliko:

za bolovanje				
	1974	1975	1976	1977
zdravstvo	—	—	25	15
gostinci	—	—	22	22
Skupaj TOZD 1	15	19	21	20
Polnilnica	22	19	18	19
Vzdr. dejavnost	21	23	24	20
DS skup. službe	10	16	13	17
Skupaj	17	19	21	20

za vse izostanke				
	1974	1975	1976	1977
zdravstvo	—	—	72	57
gostinci	—	—	67	69
Skupaj TOZD 1	54	60	68	67
Polnilnica	56	54	51	49
Vzdrž. dejavnost	55	56	55	56
DS skup. službe	46	53	55	49
Skupaj	53	57	61	60

Skupen podatek 20 dni bolovanja poprečno na vsakega zaposlenega delavca je neugoden. V vseh TOZD je ugodna sprememba, saj so se prebili na poprečje zdravilišča, polnilnica pa celo pod poprečje, pa čeprav ji pride 1 dan bolovanja več kot l. 1976. Na pomislek pa nas navajajo skupne službe, kjer se je število bolovanja povečalo za 4 dni.

Skupen podatek vseh izostankov nam pove, da smo 60 dni poprečno na leto izven delovnega mesta, kar je za 1 dan manj kot leta 1976. Največji izostanki so pri gostincih, kjer odpade na posameznika 69 dni, kar je močno nad poprečjem. V zdravstvu lahko vidimo ugoden premik, saj je bilo leto poprej 72 dni poprečno na delavca, letos pa samo 57 dni.

IZRAVNAVA NEENAKOMERNEGA DELOVNika — Potreba po neenakomernem delovniku je nastala iz prilagajanja dejanskega števila zaposlenih s potrebnim delovnim časom ter želje po redni celoletni zaposlitvi in zmanjšanju sezonskih zaposlitev. V letu 1977 je bilo zaposlenih 770 delavcev, za opravljene delovne ure pa je bilo potrebno 760 delavcev. Odstopanje je bistveno od maja do oktobra, ko zaposleni z delom v podaljšanem delovnem času nadomeščajo od 9 do 13 % razlike v zaposlitvi. Ker se v tem času izplačujejo le osebni dohodki za redni delovni čas, rezervirani osebni dohodek omogoča zaposlitev v ostalih mesecih leta.

OBRAČUN OSEBNIH DOHODKOV temelji na sistemizaciji in analitični oceni delovnih mest. Kalkulativna vrednost točke je bila 0,0370 din bruto ali 0,0254 din neto, kar je za 12 % več kot leta 1976, ko je bila poprečna vrednost točke 0,0330. Stopnja prispevkov je bila 31,20, leto poprej pa 29,76 %.

Vsak mesec za nazaj dodatno obračunavamo učinek za opravljene ure dela, letnega dopusta in izrednega dopusta ter nadomestila za državne praznike. Le izostanki bolovanja so obračunani po poprečju osebnega dohodka delavca iz preteklega leta.

Poprečni mesečni izplačani osebni dohodki v TOZD Zdraviliška dejavnost znašajo 3.833,75 din, v TOZD Polnilnica 3.974,65 din, v TOZD Vzdrževalna dejavnost 3.740,80 din in v DS skupnih služb 5.718,65 din. Poprečno izplačani OD za celotno Zdravilišče je 4.062,95 din neto, to pa je za 19 % več kot je bilo izplačano v letu 1976. K takemu povečanju je pripomoglo tudi znatno večje izplačilo po periodičnem obračunu za 9 mesecev in po zaključnem računu tega leta v februarju. Obračun OD je v skladu z določili in v okviru dogovorjenih sredstev po sporazumu o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov v pa-nogi naravnih zdravilišč.

Giblivi del osebnega dohodka, to je učinek, je v letu 1977 v poprečju za Zdravilišče dosegel 19 % kalkulativne vrednosti točke (0,0370 din) oziroma 71 para bruto in je v primerjavi z letom 1976 za 14 % večji. Ta procent učinka je bil izveden iz vseh delovnih skupin, ki neposredno ustvarjajo učinek, oziroma dosežen iz zastavljenega plana naše dejavnosti to je 290.000 nočitev, 30 milijonov steklenic mineralne vode in 2 t plina CO₂.

Skupna masa izplačanega učinka za osebne dohodke pa je znašala 7.235.051,95 din.

Neposredno se je učinek obračunal v letu 1977 v 41 enotah Zdravilišča, ki zajemajo 465 delavcev, 25 enot s 305 delavci pa je prejemale poprečje izplačane vrednosti točke učinka posameznih enot.

V TOZD Zdraviliška dejavnost je skupna masa izplačanega učinka za osebne dohodke znašala 4.227.796,20 din, poprečno izplačana VT učinka pa je bila 19,5 % kalkulativne vrednosti točke, oziroma 72 para bruto. In to v enoti Zdravstvo 81 para bruto, kar pomeni 22,1 % iz KOD, v restavracijah in hotelih pa je bila poprečno izplačana VT učinka 18,8 % iz KOD, to je 70 para bruto. Neposredno je v TOZD Zdraviliška dejavnost sodelovalo pri ustvarjanju učinka 357 delavcev, 58 pa jih je prejemale poprečje posameznih enot. Dosežen procent učinka v TOZD Zdraviliška dejavnost izhaja iz 30 % presegevanja zastavljenega plana nočitev in zdravniških pregledov, seveda v odnosu s prihranjenimi delovnimi urami.

V TOZD Polnilnica se je neposredno obračunaval učinek pri 104 delavcih iz delovnih skupin polnilcev, skladišča in plinarne. Kljub temu, da zastavljeni plan njihove dejavnosti, to je polnitev mineralne vode in brezalkoholne pijače, ni bil v celoti dosežen, je poprečno izplačana vrednost točke učinka dosegla v letu 1977 18,4 %, oziroma 68 para bruto, ker se je učinek obračunal na podlagi dosežene strojne norme v polnilnici in delovne norme v skladišču in plinarni. Skupna masa izplačanega učinka za osebne dohodke v TOZD Polnilnica za leto 1977 je znašala 1.149.765,60 din.

V TOZD Vzdrževalna dejavnost se je neposredno obračunaval učinek le pri 23 delavcih in to v pralnici, ki je dosegla 18,4 % poprečno izplačane vrednosti učinka iz KOD na osnovi 80 % presegevanja zastavljenega plana opranega perila v odnosu s prihranjenimi delovnimi urami. Ostalih 84 delavcev iz TOZD Vzdrževalna dejavnost pa je prejemale v letu 1977 poprečno izplačano vrednost točke učinka TOZD Zdraviliška dejavnost to je 19,5 % iz KOD. Izplačana masa učinka za osebne dohodke v letu 1977 pa je znašala 950.444,65 din.

V DS skupnih služb se je v letu 1977 obračunaval učinek v komerciali za prodajo mineralne vode in plina CO₂ in v komerciali za zdravilišče dejavnost in obsega 9 delavcev. Poprečno izplačana vrednost točke učinka v komerciali za prodajo mineralne vode in plina CO₂ je bila 13,3 % kalkulativne vrednosti točke, oziroma 49 para bruto, v komerciali za zdravilišče dejavnost pa je procent izplačane VT učinka v letu 1977 dosegel 18,3 % KOD. Ostalih 85 delavcev iz DS skupnih služb pa je prejemale poprečno izplačano vrednost točke učinka za Zdravilišče, izplačana masa učinka za osebne dohodke pa je znašala 907.045,70 din.

Oblikovanje in koriščenje sredstev skupne porabe

Kot vsa leta doslej in kot smo zapisali v naših samoupravnih sporazumih, smo vsa sredstva namenjena za skupno porabo združili in jih solidarno, pod enakimi pogoji za vse, koristili.

Spomnimo se, da imamo dve vrsti, dva sklada sredstev skupne porabe.

Ena, imenujemo jih tudi redna, oblikujemo v mesecu februarju ko dokončno ugotavljamo in delimo dohodek za preteklo leto. Iz dohodka v ta sklad namenimo toliko kot si s programom porabe v tekočem letu predvidimo in na zborih delavcev potrdimo, če nam seveda doseženi dohodek to omogoča. Po zaključnih računih za leto 1976 smo za leto 1977 v ta del sklada namenili 2.652.000 din, iz leta 1976 nam je ostalo neporabljenih 583.000 din, z vračilom posojil za vodovode in adaptacije naj bi se zbralo 65.000 din, tako da smo imeli za porabo predvideno 3.300.000 din. Z manjšimi dodatnimi dohodki od obresti ipd. se je nabralo nekaj več, skupno 3.339.000 din. Kako smo jih uporabili, bomo videli v nadaljevanju.

Drugi del sredstev skupne porabe je namenski, za gradnjo ali nakup družbenih stanovanj, za vračanje najetih posojil za prej zgrajena ali kupljena stanovanja in za kreditiranje gradnje družinskih hiš naših delavcev. Pretežni del teh sredstev se oblikuje že med letom iz doseženega dohodka tekočega leta v določenem odstotku od izplačanih

osebnih dohodkov, en del se formira po potrebi in možnosti, še z delitvijo dohodka v zaključnem računu, nekaj pa še z vračilom posojil delavcev ter manjši zneski še z bančnimi obrestmi in z obračunom amortizacije iz najemnine za naša družbena stanovanja. Naš plan za leto 1977, sprejet za ta sredstva na zborih v februarju lani, je predvideval, da bo teh namenskih sredstev skupno s 378.000 din, namenjenih zanj iz dohodka 1976, 2.508.000 din. Ker smo izplačali več osebnih dohodkov kot smo predvideli, se je po že omenjenem obračunu v določenem odstotku od osebnih dohodkov, zaradi nekaj predčasno vrnjenih posojil ter zaradi večjih zneskov obresti kot smo predvideli, skupno zbralo 2.960.000 din.

Gospodarjenje in razpolaganje z obema deloma sredstev je zaupano Odboru za družbeni standard. Poglejmo, kako je z njimi gospodaril, koliko in zakaj so bila uporabljena.

Takoj lahko rečemo, da skrbno. Postavke namenjene za izdatke za člane kolektiva so bile skoraj v celoti izčrpane, štedil pa je tam, kjer je odločal o raznih prispevkih drugim, zelo malo so bila angažirana predvidena rezervna sredstva in tudi Konferenca sindikata je bila v svojih potrebah skromnejša kot je omogočal plan.

Plan in poraba, »rednih sredstev« sta bila v glavnih postavkah naslednja:

	Planirano	Porabljeno	Indeks plan : poraba
regres za letni dopust	1.190.000	1.109.300	93
brezplačna miner. voda za člane kolektiva	80.000	79.500	99
zdravljenje v zdraviliščih	70.000	78.900	113
stroški rekreacije	80.000	—	—
odpravnine ob upokojitvi	170.000	117.000	69
jubilejne nagrade	833.000	830.000	100
razne podpore in nepredvideni izdatki	143.700	36.800	26
stroški prikolic	120.000	90.100	75
posojilo za vodovod in elektrifikacijo	40.000	30.000	75
novoletna obdaritev naših upokojencev	144.000	136.900	95
razni prispevki	255.000	150.000	59
razni drugi izdatki	71.000	15.400	22

Na koncu leta je ostalo neporabljenih 645.885 din, kar smo prenesli v letošnje leto in s tem zmanjšali že itak velik potrebni znesek iz dohodka po zaključnem računu za letošnje potrebe.

Pretežni del namenskih sredstev za stanovanjsko gradnjo 1.600.000 din je bil predviden in tudi porabljen za pogodbeno vezavo pri Ljubljanski banki v Celju, da bi si zagotovili

v letu 1978 možnost najetja posojila za plačilo kupnine novih stanovanj v Ratanski vasi.

Odobranje stanovanjskih posojil članom kolektiva v preteklem letu ni bilo predvideno, ker so bila že v letu 1976 odobrena za dve leti skupaj. V lanskem letu so bila porabljena le sredstva predvi-

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

denih tranš po prej odobrenih posojilih v višini 346.000 din in odobrena 3 srednjeročna »intervencijska« posojila po 8% obrestni meri v skupni višini 65.000 din.

Za doplačilo posojil za družbena stanovanja je bilo predvideno 254.000 din, porabljeno pa 202.000 din, ker zaradi zamude pri gradnji novih stanovanj v Ratanski vasi najemanje novih posojil in pričetek odplačevanja teh novih posojil nista potekala po predvideni dinamiki.

Nedotaknjena je ostala tudi rezerva za morebitne podražitve stanovanj, ki naj bi bila gotova in kupljena že lani.

Kot rezultat večjega oblikovanja in manjše porabe namenskih stanovanjskih sredstev je ostanek — saldo konec leta v višini 753.592 din. Ta znesek je vključen v strukturo finančnih virov za zadovoljevanje stanovanjskih potreb v letu 1978.

Pri drugih sredstvih (naravnih) skupne porabe v minullem letu ni prišlo do sprememb. Število počitniških prikolic je ostalo nespremenjeno, le da smo jih nekaj iz kampa v Medveji premestili v Fažano. O organizaciji uporabe prikolic med letnim dopustom

smo bili že obveščeni na sindikalnih občnih zborih.

Novih stanovanj v preteklem letu nismo pridobili.

Za potrebe skupne porabe v letu 1978 so temeljne organizacije in delovna skupnost iz doseženega dohodka ob njegovi delitvi v zaključnem računu namenile skupno 4.200.000 din. Program porabe in oblikovanja skupno potrebnih sredstev smo obravnavali na vseh zbiorih delavcev, podrobno pa o njem govorimo v »Vrelcih« v posebnem sestavku.

Po predpisih o delitvi dohodka za leto 1977 in v bodoče se kot skupna poraba delavcev v organizaciji združenega dela smatrajo tudi denarna sredstva, odstopljena za družbeno pomoč v stanovanjski gradnji, kar navadno imenujemo solidarnostni sklad, dalje sredstva, ki jih za stanovanjska posojila združujemo kot dolgoročna posojila pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, stroški toplega obroka (malice) med delom, naš prispevek iz dohodka za potrebe Krajevnih skupnosti po samoupravnem sporazumu in druge prispevke po sklenjenih sporazumih.

Za te oblike skupne porabe je šlo iz dohodka temeljnih organizacij in delovne skupnosti:

— za solidarnostni stanovanjski sklad	962.105 din
— za združevanje stanovanjskih sredstev	1.229.999 din
— za tople malice	1.316.635 din
— za Krajevne skupnosti	880.800 din
— za slatinsko obvoznico	302.000 din
— za Gostinsko šolo Celje	145.000 din
— za razvoj PTT	109.000 din

Če zdaj seštejemo vsa denarna sredstva, ki smo jih tako ali drugače izločili iz dohodka za skupno porabo, vključno z že omenjenimi 4.200.000 din za potrebe leta

1978, bomo dobili nepričakovano veliko vsoto 9.197.540 din.

K tej skupni vsoti so prispevale temeljne organizacije in delovna skupnost takole:

Zdraviliška dejavnost	4.681.466 din
Polnilnica	2.381.603 din
Vzdrževalna dejavnost	1.127.268 din
Delovna skupnost	1.007.202 din

Ti zneski so razvidni tudi v prikazu delitve dohodka in kot

taki predstavljajo skoraj dvo-mesečne osebne dohodke.

Kazalci rezultatov dela in poslovanja

ZAKON o združenem delu predpisuje kazalce, s katerimi moramo izkazovati rezultate dela delavcev in poslovanja temeljne organizacije.

Ocenjujemo jih s primerjavo doseženih rezultatov in razmerij v delitvi z dosežki predhodnega leta in plana ter med temeljnimi organizacijami.

Pregled predpisanih kazalcev za vse temeljne organizacije in delovno skupnost je podan v tabeli. Primerjavo s preteklim letom izkazujemo z indeksom na osnovi dosežkov v preteklem letu.

Ker so naše temeljne organizacije različnih dejavnosti, bi gotovo dobili realnejšo primerjavo iz podatkov temeljnih organizacij istih dejavnosti, ki bodo po obdelavi v službi družbenega knjigovodstva tudi objavljeni.

Za naše poslovanje so značilni predvsem naslednji kazalci, ki so se v poročanju že uveljavili. Obisk v zdravstvu — od 35.126 gostov, kolikor jih je v preteklem letu obiskalo Rogaško Slatino jih je bilo na zdravljenju 15.149, to je 43 %. Ta delež se v zadnjih

letih zmanjšuje — pred petimi leti je znašal 50,6 %.

Obisk Rogaške Slatine, po številu nočitev v preteklem letu, le še za 1,2 % zaostaja za rekordnim 1965 letom. V skupnem številu nočitev 321.972, je delež zdraviliških hotelov 93 odstotkov. Izkoriščenost hotelskih kapacitet znaša 63 %, v tem so boljši in dražji hoteli dosegli od 80 do 90 %, slabši in neogrevani pa le okrog 30 odstotkov.

Prodaja mineralne vode je za 11 % manjša kot v predhodnem letu, enako pri Donatu in Templu. Na celotnem jugoslovanskem trgu je v tem letu prodano 5 % več. Naš delež se je zmanjšal od 7 % na 6 % oziroma v vrstnem redu samo za Radenci, Knjaz Milošem, Jamnico in Vrnjci.

Polnilnica je obratovala samo 82 dni v dveh izmenah,

188 dni v eni izmeni. Opravljenih je 3.749 strojnih ur.

Uspešnost večjih investicijskih vlaganj — v hotelu Donat — smo z 81 % zasedenostjo bistveno presegli pričakovanja, kar ima ob doseženi poprečni ceni penziona 299,70 din in 27 odstotkov izvenpenzijski porabi še dodatno vrednost.

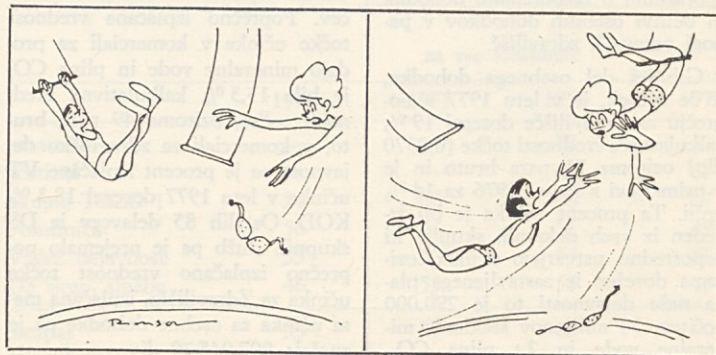
Kot uspešno ocenjujemo tudi modernizacijo dostave plina, ki jo v tem letu še nadaljujemo. V preteklem letu smo prodali 616 ton plina v cisternah, skupno prodajo plina smo povečali za 17 %.

Upravičenost obnove hotelskih kapacitet nam potrjuje 80 % zasedenost lani obnovljenega hotela Strossmayerjev dom, oziroma primerjava, da smo v drugem polletju dosegli prav tako 15 tisoč nočitev v tem hotelu kot v celnem predhodnem letu.

Ekonomska propaganda v letu 1977

V začetku leta 1977 smo kritično preanalizirali dotedanje propagandne akcije za naša proizvoda Tempel in Donat Mg ter ugotovili, da kljub skrbno pripravljenim akcijam uspeh ni bil takšen kot smo pričakovali. Osnovni razlog je bil v nezadostnem poznavanju potrošnika, predvsem tistega, ki troši ali pa bi trošil Donat Mg. Na osnovi teh ugotovitev je bilo dogovorjeno z Zavodom za izražanje tržišta iz Zagreba, da napravi motivacijsko raziskavo, ki naj nam da odgovor na vprašanje, kdo je naš potrošnik, kako se ta potrošnik obnaša in kje živi. Rezultati te raziskave so pokazali, da so potrošniki Donata Mg zlasti ljudje v starostni grupi 30—40 let, da živijo pretežno v urbanih naseljih, da živijo v gospodinjstvih, katerih dohodki so relativno visoki, da proizvod kupujejo zlasti ženske, da pa večina potrošnikov ne ve, kakšne so lastnosti Donata Mg ipd. Vse to nas je pripeljalo do zaključka: kolikor želimo imeti določen efekt od investiranja v EP akcije, moramo z našim dosežanim in bodočim potrošnikom komunicirati drugače kot smo doslej, oziroma kot to dela konkurenca, kajti Donat Mg ni namizna mineralna voda, ampak zdravilna mineralna voda in potrošniku je potrebno povedati ZAKAJ zdravilna.

Kako potrošniku predstaviti Donat Mg na najbolj enostaven in razumljiv način pa vendar dovolj efektov, nam je dala študija »Strategija tržnega komuniciranja Donat — Tempel — Zdravilišče Rogaška Slatina«, prav tako narejena s strani ZIT Zagreb. Bistvo predlaganega pristopa je, da se potrošniku pove, da je Donat Mg zdravilna mineralna voda, ki se bistveno razlikuje od namizne mineralne vode Tempel, da pa obe prihajata iz svetovno znanega zdravilišča. Na osnovi tako sprejetega pristopa je bilo izdelanih 17 črno belih oglasov in izbranih 11 časopisnih medijev, preko katerih smo posredovali informacije potrošnikom. Pri oblikovanju vsebinskega dela oglasov so sodelovali tudi naši zdravniki ter Center za razvoj in znanstveno raziskovanje mineralnih vod Maribor. Oglasi so opremljeni s kuponi, na katerih lahko potrošniki ali pa tudi tisti, ki Donata Mg še ne trošijo, pošljejo kakršna koli vprašanja na za sedaj še improvizirani Informativni center Donat Mg. Odziv na kupone je bil doslej relativno velik (1.200 pisem), če upoštevamo to, da smo z akcijo startali šele oktobra. Na vsako vprašanje je Informativni center Donat Mg dal odgovor in sicer tako, da s področja zdravilnosti Donata Mg odgovarja-

KAZALCI, S KATERIMI SE MORAJO IZKAZOVATI REZULTATI DELA DELAVCEV IN POSLOVANJA TEMELJNE ORGANIZACIJE po 140. členu Zakona o združenem delu

1. Dohodek na delavca	×	116.514,26	133	151.580,73	107	95.375,76	136	140.093,49	117
2. Doh. v prim. s popr. upor. sred.	0/0	19,98	120	27,28	90	51,20	121	20,72	95
3. Čisti dohodek na delavca	×	95.288,57	126	124.577,43	144	85.206,78	125	116.820,79	116
4. Akum. v prim. z dohodkom	0/0	4,65	118	20,18	234	6,35	98	—	—
5. Akum. v prim. s čist. dohodkom	0/0	5,69	125	24,56	173	7,10	107	—	—
6. Akum. v prim. s popreč. upor. sred.	0/0	0,93	143	5,50	211	3,25	119	—	—
7. OD in sred. za skup. por. na del.	×	91.618,85	127	89.591,61	130	79.322,35	124	116.820,79	118
8. Čisti izplač. OD na delavca	×	46.005,35	118	47.695,59	127	44.889,75	129	68.624,14	129
9. Dohodek na PNK delavca	×	71.847,57	132	107.573,42	102	63.782,54	135	63.311,48	117
10. Čisti dohodek na PNK delavca	×	58.758,93	125	88.409,79	138	56.982,03	124	52.794,01	117
11. OD in sred. za skup. por. na PNK del.	×	56.496,02	126	63.581,14	125	53.046,82	123	52.794,01	119
12. Čisti izpl. OD na PNK delavca	×	31.171,53	122	33.189,10	116	30.020,02	125	30.352,98	131
13. Izloč. iz OD na delavca	×	21.984,00	133	22.266,85	138	20.906,43	140	30.825,12	128
14. Izločanje iz doh. na delavca	×	19.343,71	90	27.536,59	101	11.430,86	127	9.877,98	149
15. Akum. z amort. v prim. s popr. upor. poslovnimi sredstvi	0/0	4,35	94	10,49	145	9,05	111	—	—
16. Popr. upor. posl. sred. na del.	×	530.478,49	106	566.407,45	125	186.271,61	114	—	—
17. Celot. prih. glede na por. sred.	×	1,75	119	1,52	91	1,88	112	2,59	154
18. Cel. prih. glede na por. upor. ObS	×	2,80	88	1,65	66	1,85	90	—	—
19. Izguba na delavca	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Doh. v prim. s plan. dohodkom	Ind.	107	—	92	—	112	—	114	—
21. OD v primer. s plan. oseb. doh.	Ind.	108	—	103	—	108	—	97	—

× = v letnem znesku
Indeks = realizirano : planu

jo zdravniki, na vprašanja kje ali pa zakaj ni mogoče kupiti Donata Mg v določenih krajih in na splošna vprašanja, pa sam Informativni center (v ožjem pomenu besede) v okviru oddelka za ekonomsko propagando in raziskavo trga. Ne le po številu prejetih pisem, ampak tudi po podatkih o prodaji, lahko damo prvo oceno, da je tako zasnovana propaganda na akcija efektna.

V septembru smo dali na tržišče nov proizvod TRIMVIT — nizkokalorično brezalkoholno pijačo z okusom limone in oranže. Zaradi omejenosti sredstev za ekonomsko propagando je bilo uvajanje proizvoda na trg relativno skromno oziroma nezadostno. Res je, da so nekatere trgovine Trimvit že uvrstile na prodajno mesto, toda žal je povpraševanje po njem še vedno zelo majhno. To pomeni, da potrošnik našega novega proizvoda še ne pozna.

medijska propaganda (časopisi, radio)
pospeševanje prodaje
uvajanje novega proizvoda Trimvit (značke, plakati)
ostalo

2,086.835,85 din
470.060,10 din
234.114,00 din
1,032.089,25 din

In kaj imamo v programu dela na področju ekonomske propagande za letošnje leto?

Največjo težo v celotnem programu dila bo imela nadaljevalna akcija za Donat Mg. Vsebinsko je akcija pripravljena tako, da bomo bolj kot doslej izdvojili Donat Mg od vseh ostalih mineralnih vod v Jugoslaviji kot mineralno vodo, ki je mnogo več kot le namizna mineralna voda. Upošteva-joč vsebino akcije bodo prišli kot mediji v poštev časopisi in radio. Prioritetna področja za izvajanje akcije so Slovenija, Hrvatska, BiH, Beograd, Vojvodina.

Letos bomo začeli tudi z medijsko propagandno akcijo za

V okviru pospeševanja prodaje smo razpolagali z več ali manj tradicionalnim propagandnim materialom, kot so to natakarski bloki, odpiralci, kozarci, značke, ure in novoletni material. Ta material so delili našim kupcem predvsem potniki.

V letu 1977 smo sodelovali tudi na nekaterih domačih in tujih sejamskih prireditvah. Šli smo z našo ponudbo na spomladanski in jesenski zagrebški velesejem, obrtni sejem v Celju, sejem Alpe adria, spomladanski in jesenski sejem v Gazu, sejem Gast v Celovcu, sejem Anuga v Kölnu in nekatere turistične sejme oziroma prireditve prek Poslovne skupnosti naravnih zdravilišč Slovenije. Za vse to delovanje ekonomske propagande skupaj z zdravilišču turistično propagando, v okviru katere je bil poudarek zlasti na oglaševanju o prireditvah v zdravilišču, smo porabili 3,823.099,20 din, in sicer:

Trimvit in to preko TV, radia in kina. Ta akcija bo imela najmočnejšo intenziteto v Sloveniji in nekoliko na področju Hrvatske.

Obširen program dela imamo tudi na področju pospeševanja prodaje in odnosov z javnostjo. V mislih imamo predvsem nekatere nove oblike propagandnega materiala za prodajno mesto, ki naj bi potrošnika vzpodbujale k nakupu naših proizvodov. V okviru odnosov z javnostjo imamo v programu informativni materiala, posebno številko našega glasila Vrel-programu dela bo imela nadejci namenjenega našim kupcem, organizacijo obiska kupcev v

zdravilišču, kontaktiranje z društvi diabetikov in podobno.

Program dela na področju ekonomske propagande je torej dokaj obširen in zahteven. Njegova realizacija pa je odvisna poleg vseh ostalih vplivov tudi od razpoložljivih sredstev.

Sestavke so prispevali:
Gordana Kitak, Fanika Stojasavljevič, Anica Halužan, Gordana Antolinec, Alenka Prah, Mg. Anton Tepeš in Marjeta Napast

KADROVSKE NOVICE

V mesecu februarju 1978 so sklenili delovno razmerje naslednji delavci:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Restavracije

Komerički Milan — 1. 2. 1978 — razporejen na opravljanje del in nalog priprava vsel vrst jedil (kuhar);

Plevčak Albina — 3. 2. 1978 — razporejena na opravljanje del in nalog — enostavna strežba in obračun (pomožni natakari);

Belošević Željko — 9. 2. 1978 — razporejen na opravljanje del in nalog — enostavna strežba in obračun (pomožni natakari).

TOZD POLNILNICA

Ursič Miroslav — 2. 2. 1978 — razporejen na opravljanje del in nalog šoferja tovornega avtomobila;

Marić Marko — 6. 2. 1978 razporejen na opravljanje del in nalog — razkladanje in nakladanje v skladišču in pri kupcih (skladišče Rijeka);

Zorić Radojica — 10. 2. 1978 — razporejen na opravljanje del in nalog — razkladanje in nakladanje v skladišču in pri kupcih (skladišče Rijeka).

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Parkir

Kampuš Lojzka — 6. 2. 1978 — razporejena na opravljanje del in nalog — samostojno opravljanje vseh vrtnarskih del (vrtnar).

Delovno razmerje je prenehalo naslednjim delavcem:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Zdravstvo

Osek Zofiji — 6. 2. 1978 — razporejeni na opravljanje del in nalog — čiščenje prostorov v terapiji, sezonska zaposlitev.

Zagoršek Tatjana — 15. 2. 1978 — razporejeni na opravljanje del in nalog pripravnice za medicinsko sestro, sporazumno.

Restavracije

Krajnc Jospu — 15. 2. 1978 — razporejenemu na opravljanje del in nalog — strežba in obračun gostinskih storitev (natakari), sporazumno;

Herak Anici — 24. 2. 1978 — razporejeni na opravljanje del in nalog — pomivanje črne in bele posode in pomoč pri čiščenju prostorov (pomivalnica) sezonska zaposlitev.

TOZD POLNILNICA

Gušić Žarkotu — 20. 2. 1978 — razporejenemu na opravljanje del in nalog — razkladanje in nakladanje v skladišču in pri kupcih (skladišče Rijeka), ni opravil uspešne poskusne dela.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Pralnica

Belcer Heleni — 16. 2. 1978 — razporejeni na opravljanje del in nalog — likanje z likalnim strojem v pralnici, sezonska zaposlitev. V mesecu februarju 1978 je rodila delavka Hasanović Branka, natakari, punčko.

K. T.

Nekaj sklepov odbora za družbeni standard

Na seji, na kateri je Odbor za družbeni standard sestavil program formiranja in porabe sredstev skupne porabe v letu 1978 (glej poseben prispevek v tej številki Vrelcev), je obravnaval tudi vloge naših delavcev in druge tekoče zadeve. Sprejel je naslednje sklepe in stališča:

— Prošnji Hrepevnik Jakoba se ugotovi, tako da prispeva za zdravljenje le 550 din namesto 1100 din, ker je koristil zdravljenje v našem zdravilišču brez hotelskih nočitev.

— Potrdi se predlagani odpis drobnega inventarja skupne porabe za prikolice. Vrednost odpisanega Di znaša 909,69 din. Nabaviti je nov manjšakotič oz. odpisani drobní inventar za prikolice in sicer iz sredstev, ki so za to predvidena v planu za leto 1978.

— Osnovni šoli Boris Kidrič Rogaška Slatina se za pomoč pri organizaciji pustne čajanke odobri 250 krofov.

— Srednji tehnični šoli — gradbeni oddelek Celje se odobri finančna pomoč za organizacijo maturantskega plesa v višini 500 din.

— Društvu vrtnarjev Slovenije se nakaže članarina za leto 1978 v znesku 500 din.

— Krajevni organizaciji SZDL Rogaška Slatina se odobri iz sklada skupne porabe denarna pomoč za organizacijo proslave »Dneva žena« v višini 800 dinarjev.

— Društvu prijateljev mladine Šmarje pri Jelšah je bil za skupno novoletno praznovanje in obdaritev otrok nakazan prispevek v višini 30.520 din.

— V 56. številki Vrelcev smo pisali, da nam je Plava Laguna TOZD Novi Grad poslala ponudbo za izmenjavo gostinskih kapacitet za koriščenje letnega dopusta članov našega in njihovega kolektiva. Naknadno pa so nas obvestili, da njihovi delavci ne bodo koristili svojih svojih letnih dopustov pri nas. Zato ta varianta odpade.

Prejeli pa smo novo ponudbo za letovanje oz. zamenjavo za gost. podj. Jadran Rovinj. Nudijo nam zidane hišice, pravijo jim »vile Rubin«. tik ob morju z dvema posteljama in pomožnim ležiščem. V hišici je poleg bivalnega prostora še kuhinja in predprostor z verando. Plaža je novo urejena, za prehrano pa je poskrbljeno v veliki restavraciji v naselju. Te hišice so oddaljene od Rovinja približno tri kilometre, vendar je stalna zveza z avtobusom.

Cena penziona je zelo ugodna in sicer 145 din. Za otroke do 2 leti je brezplačno, do deset let se plača 50 % cene penziona, od 10 do 15 let pa 70 %.

Odbor je pooblastil organizatorja, da zbere interese za letovanje

v Rovinju in pripravi predlog višine cene penziona, ki naj bi ga plačali delavci za letovanje.

Na svoji 45. seji je dne 8. 3. 1978 med drugim obravnaval naslednje točke dnevnega reda: 1. Teze za razpis posojila za gradnjo in nakup družinskih stanovanj, 2. Razpis za zdravljenje delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina za leto 1978, razpis posojila za vodovod in elektrifikacijo in 3. Razno.

V nadaljevanju podajam pomembnejše sprejete sklepe:

Letošnja posojila za gradnjo in nakup družinskih stanovanj bi razpisali oz. odobrvali pod naslednjimi pogoji:

1. Skladno s sprejetimi stališči na zborih delavcev v letu 1976 in v skladu s Pravilnikom o dodeljevanju družinskih stanovanj in stanovanjskih posojil delavcem Zdravilišča se lahko za posojilo potegujejo tisti delavci, ki pri banki namensko varčujejo in imajo na podlagi varčevanja ali drugih oblik pogodbene vezave sredstev letos možnost najeti pri banki posojilo.

2. Interesenti za posojilo predložijo bančne pogodbe o varčevanju ali pogodbeni vezavi odboru, pred koriščenjem kredita pa tudi pogodbo o najetu posojila pri banki.

3. Za zavarovanje posojila v bodoče ne bi več služila vknjižba zastavne pravice na bodočo hišo, marveč zavarovanje pri Zavarovalnici Triglav.

Posojiljemalec mora plačati zavarovalno premijo v enkratnem znesku, ki znaša 0,5 % od zneska posojila.

4. S prijavo na razpis bo moral reflektant predložiti naslednjo dokumentacijo:

— pogodbo z banko o namenskem varčevanju ali pogodbo o drugačni pogodbeni vezavi denarja pri banki;

— zemljiško knjižni izpisek ali pravici uporabe na stavbni parceli;

— gradbeno dovoljenje

— kolikor stavbne parcele še nima, potrdilo Samoupravne kom. interesne skupnosti, da mu je zagotovljena parcela, če morda reflektant za posojilo namerava parcelo kupiti iz posojilnih sredstev;

— potrdilo obč. upravnega organa, da je vložil zahtevek za gradbeno dovoljenje in da za izdajo dovoljenja ni ovire, če ob času prijave za posojilo morda še ni plačal komunalnega prispevka in ga namerava plačati iz posojilnih sredstev;

— prepis pogodbe za nakup družinskega stanovanja, če ga namerava kupiti od gradbene organizacije, ki taka nova stanovanja prodaja;

— podatke o višini OD in obremenitvi za že najeta potrošniška in druga posojila;

— izjavo zakonskega tovariša, da bo s podpisom pogodbe solidarno prevzel obveznost vračanja posojila in vse druge obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe.

Pred podpisom pogodbe bo potrebno predložiti še:

— odstopno izjavo za odtegovanje

— vinkulacijo zavarovanja stanovanjskega objekta v gradnji;

— pismeno izjavo, da bo zavarovanje proti riziku požara in drugim nevarnostim sklenil za stvarno vrednost stanovanjske hiše oz. stanovanja, ga obnavljal za ves čas odplačevanja posojila in vsako ev. novo sklenjeno zavarovalno polico vinkuliral v korist Zdravilišča.

Posojiljemalec bo moral na svoje stroške vknjižiti v zemljiški knjigi predkupno pravico na stanov. hiši ali stanovanju v korist Zdravilišča, do popolnega odplačila posojila.

V posojilni pogodbi bo posojiljemalec moral sprejeti obveznost, da bo takoj vrnil ves neodplačani ostanek posojila, če mu bo delovno razmerje prenehalo po njegovi volji (izjemna upokojitve), po odpovedi s strani Zdravilišča po njegovi krivdi ali če mu delovno razmerje preneha po zakonu ali pravnomočni odločbi sodišča ali drugega organa, preden bo posojilo v celoti odplačano.

5. Posojilo bo načeloma dodeljeno vsaj v isti višini kot je pridobljena pravica do bančnega posojila na podlagi varčevalne pogodbe, povečano za 15 %, kot stimulacija za razvrednotenje privarčevanega denarja v času varčevanja zaradi zvišanja cen.

6. Odplačilni rok in obrestna mera sta enaka kot za bančno posojilo.

7. Gornja meja možnega posojila je 200.000 din če sta oba zakonca zaposlena pri Zdravilišču in 150.000 din če je pri Zdravilišču zaposlen samo eden od zakoncev.

8. Če najema posojilo samec ali oseba brez družinskih članov je gornja meja posojila 200.000 din. Pogoj za samskega možkega pa je, da je odslužil kadrovski rok.

9. Tranše posojila bi bile odobrene v odvisnosti od možne dinamike gradnje v l. 1978 in 1979.

10. Izjemoma se lahko potegujejo za akontacijo na posojilo v letu 1978 tudi člani kolektiva, ki že namensko varčujejo pri banki, pa letos še ne pridobijo pravico do najete bančnega posojila, če gradijo in se jim na objektu morda dela škoda.

Pogoj za tako najetje posojila je posebna izjava, s katero se posojiljemalec zavezuje, da varčevalne pogodbe ne bo prekinil in da bo bančno posojilo najel, banki pa dovoljuje obvestiti Zdravilišče, če bi pogodbo kljub tej obveznosti razdril. Če bi posojiljemalec kljub tej obveznosti varčevalno pogodbo razdril, se mu najeto posojilo spremeni v kratkoročno z 12 % obrestno mero in mesečnim obrokom 1/3 osebnega dohodka obeh zakoncev. Za to obveznost bo podpisal predhodno odstopno izjavo ob podpisu pogodbe.

Odbor vabi vse člane kolektiva, da mu posreduje svoje mnenje in

dajo morebitne pripombe na predlagano vsebino razpisa do 31. 3. 1978.

V začetku aprila bo odbor sklepal o prejetih pripombah in objavil razpis, tako da bi posojila lahko odobrvali v začetku maja.

Odbor vabi vse reflektante za posojilo, da že takoj pričnejo zbirati potrebno dokumentacijo, ker bo razpisni rok v aprilu sorazmerno kratek.

Za zdravljenje delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina v letu 1978 je namenjenih 105.000 din. Prosilec mora izpolnjevati naslednje pogoje:

— da je v delovnem razmerju pri Zdravilišču neprekinjeno najmanj 3 leta,

— da prošnji za odobritev nadomestila priloži potrdilo šefa zdravnika ali od njega pooblaščenega zdravnika, da je zdravljenje v naravnem zdravilišču potrebno,

— da se bo zdravil v času letnega dopusta ali koristi proste dni,

— da zdraviliškega kraja, v katerem mu bo zdravljenje odobreno, ne bo mogel spremeniti,

— da sam prispeva k stroškom zdravljenja eno polovico regresa za letni dopust, če mu bo zdravljenje odobreno prvič, in cel znesek regresa, če se je že prejšnjega leta zdravil na stroške Zdravilišča.

Posojila za gradnjo vodovodnih priključkov in elektrifikacije v letu 1978 bo odbor delavcem odobrval pod naslednjimi pogoji:

— najvišji možni znesek posojila znaša 7.500.— din,

— rok za vračilo kredita je eno leto, obrestna mera 2 %,

— pričetek vračanja posojila je prvi naslednji mesec po odobritvi,

— s pismeno izjavo posojiljemalec pooblasti izplačilno blagajno Zdravilišča, da mu od osebnega dohodka oziroma nadomestila od osebnega dohodka ali drugih prejemkov odteguje mesečno pogodbeno dogovorjeni znesek odplačila posojila,

— da posojilodajalcu dovoli nadzor o namenskem koriščenju posojila.

Skupni znesek sredstev posojil za gradnjo vodovodnih priključkov in elektroinstalacije v letu 1978 znaša 40.000.— din. Ta sredstva bodo postopno na razpolago do konca leta 1978.

Razpisi so razobešeni na oglasnih deskah in v vodstvih TOZD in DS.

Rok za oddajo prošenj je 10. april 1978. Razen spredaj navedenih pogojev vsebujejo razpisi še ostale določbe, ki so potrebne, da lahko zainteresent uveljavi pravico do posojil oz. do nadomestila za zdravljenje.

Pod točko razno je bilo obravnavanih več prošenj. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

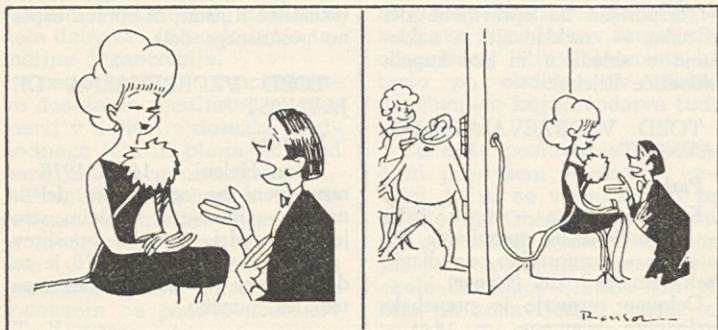
— Krajevni organizaciji ZB NOV Kozje so odobri finančna pomoč v znesku 500 din, kot prispevek za nakup praporja,

— Krajevni organizaciji ZB Rogaška Slatina se odobri finančna pomoč za leto 1978 v znesku 1.500 din.

— Moškemu pevskemu zboru Zdravilišča se odobri akontacija 20.000 din.

— Konferenci sindikata Zdravilišča se predlaga, da izoblikuje predloge za izplačilo regresa.

Z. E.

Program formiranja in porabe sredstev skupne porabe v 1978 I.

Odbor za družbeni standard je, tako kot vsako leto doslej, sestavil program potrebnih sredstev za namene skupne porabe v letu 1978 in ga v februarju predložil zborom delavcev, da so zagotovili del teh sredstev pri delitvi čistega dohodka za leto 1977. Drugi del potrebnih sredstev bomo oblikovali iz tekočega čistega dohodka med letom ob izplačilu osebnih dohodkov, nekaj pa še prihodnje leto ob izdelavi zaključnega računa za letošnje leto, če bo dosežen zadosten dohodek.

Oblikovanje in vrste sredstev skupne porabe ter nove vrste izdatkov, ki se med to porabo uvrščajo po novih zakonskih predpisih, so pojasnjene pri poročilu o porabi teh sredstev v lanskem letu, zato tu ponovna razlaga ni potrebna.

Zaradi preglednosti bomo v tem sestavku obravnavali le tisti del skupne porabe, ki naj se po letošnjem programu neposredno porabi v naši delovni organizaciji. V naš gospodarski plan, ki ga bomo sprejemali v prihodnjih mesecih, pa moramo seveda zajeti celoten program, torej tudi naše obveznosti po raznih samoupravnih sporazumih.

V skladu z našimi samoupravnimi splošnimi akti je izdelan plan potrebnih sredstev skupne porabe

skupno za Zdravilišče in predvidevamo solidarno trošenje teh sredstev za predvidene namene.

V planu **rednih sredstev** je načrtovana poraba za iste namene kot že več let doslej, novi sta dve postavki. Eno, to je strošek toplega obroka med delom, nam nalaga zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka, ker po tem zakonu ta strošek bremeni sredstva skupne porabe, torej čisti dohodek preteklega leta, dočim se je doslej pokrival iz tekočega skupnega dohodka. Druga, manjša postavka namenja nekaj sredstev kot pomoč našim delavcem za asfaltiranje vaških cest, če bi z lastnimi prispevki ne zmogli celotnih stroškov, ki bi odpadli nanje.

V sestavku o gospodarjenju s sredstvi skupne porabe v lanskem letu smo videli, da je bila za leto 1977 načrtovana skupna poraba — redni del v višini 3,300.000 din. Zaradi nove postavke — stroški za topli obrok, večjega zneska za regres za letni dopust ter manjšega (inflacijskega) povečanja drugih »rednih« postavk in kljub manjšim potrebnim sredstvom za jubilejne nagrade, se bodo izdatki predvidoma povzpeli na 4,920.000 din. Torej skoraj pol stare milijarde!

Glavne postavke v tem programu so:

Izdatki za člane kolektiva

— regresi za letni dopust	1,613.000 din
— brezplačna mineralna voda	110.000 din
— zdravljenje v zdraviliščih	105.000 din
— stroški toplega obroka	1,450.000 din
— stroški rekreacije	87.000 din
— odpravnine novoupokojenih	285.000 din
— jubilejne nagrade	363.000 din
— razne podpore in nepredvideno	37.000 din

Prispevki in darila

— prispevek sindikatu in ml. organizaciji	85.000 din
— prispevek pevskemu zboru	40.000 din
— novoletna obdaritev upokojenecv	190.000 din
— prispevek za vaše ceste	60.000 din
— razni drugi prispevki	145.000 din

Ostali izdatki

— stroški počitniških prikolic	115.000 din
— obveznosti iz preteklega leta	82.000 din
— razni drugi izdatki	113.000 din

Posojila za vodovod in elektrifikacijo 40.000 din

Potrebna sredstva so formirana takole:

Ostanek iz lanskega leta 645.900 din

Vračilo posojil delavcev 74.100 din

Iz dohodka 1977 po zaključnem računu 4,200.000 din

O konkretni porabi in angažiranju sredstev za posamezne namene bo odločal Odbor za družbeni standard v skladu s svojimi pooblastili in nalogami ter določili internih samoupravnih aktov.

Za zdravljenje v raznih zdraviliščih bo tudi letos potrebna lani uvedena participacija koristnikov. Prispevek bo znašal polovico regresa za letni dopust, če koristi zdravljenje prvič in cel regres, če ga koristi ponovno.

Način uporabe in razdelitve sredstev za regres za letni dopust še ni določen. Vsi sodelavci so vabljeni, da preko sindikalne organizacije aktivno sodelujejo pri oblikovanju predlogov za dopolnitev sedanjega načina razdelitve v smislu intencij sindikalne liste. Razdelitev sredstev je predvidena proti sredini leta.

Plan **namenskih sredstev** za stanovanjsko gradnjo je letos dosti večji kot prejšnja leta in dosega 9,965.000 din, to je kar celo staro milijardo. Postavke so naslednje:

Odplačilo najetih posojil	550.000 din
Odplačilo najetih posojil	550.000 din
Kupnina za 22 stanovanjskih enot	7,200.000 din
Rezerva za eventuelne podražitve	147.000 din
Vezava pri banki za bodoča stanovanja	700.000 din
Posojila članom kolektiva	1,368.000 din

Potrebna sredstva bodo predvidoma oblikovana takole:

Prosta sredstva iz lanskega leta	753. 600din
Vračila obrokov posojil	396.900 din
Obresti od vezanih sredstev pri banki	103.000 din
Del najemnine stanovanj za amortizacijo	51.500 din
Sredstva iz letošnjega čistega dohodka	1,300.000 din
Posojila pri banki in Samoupravni stanovanjski skupnosti	7,360.000 din

Obrazložimo na kratko prednje postavke!

Za odplačilo posojil potrebujemo letos že več denarja, ker bomo morali vrniti že tudi prvi obrok posojil, ki jih bomo letos najeli. O najetu teh posojil so odločali zbori delavcev že prejšnja leta, ko smo programirali nakup novih stanovanj v Ratanski vasi in dve leti zapored vezavo sredstev pri banki kot podlago za ta posojila. V letošnjem letu bodo novi stanovanjski bloki v Ratanski vasi dograjeni. Kot smo že večkrat omenili, imamo v teh blokih rezerviranih 22 stanovanjskih enot in to:

8 garsonjer
11 enosobnih stanovanj
2 dvosobni stanovanji in
1 trosobno stanovanje

Spredaj prikazana sredstva so namenjena za kupnino teh stanovanj, pridobili pa jih bomo, kot je že tudi bilo večkrat obravnavano, z najetjem posojil pri Splošni banki Celje (bivši podružnici Ljubljanske banke) 6,860.000 din in pri Samoupravni stanovanjski skupnosti 500.000 din. Kot osnovo za ta posojila smo deponirali pri banki 3,000.000 din, ki jih dobimo nazaj eno leto po odplačilu posojil, predvidoma po 11 letih.

Za pridobivanje potrebnih novih strokovnih kadrov moramo imeti tudi v prihodnjih letih na razpolago prosta stanovanja. Težko jih bomo zagotovili samo z lastnimi sredstvi. Zato smo v letošnjem planu še predvideli za novo vezavo pri banki 700.000 din, kar nam po sedanjih bančnih pogojih omogoča po 18 mesecih najetje 1,470.000 din posojila.

Za posojila članom kolektiva je

po planu namenjeno 64.000 din iz posebnih namenskih sredstev za takojimeno »intervencijska« posojila na 3 letni rok in z 8 % obresti, če jim je potrebna pomoč za vselitev v novo zgrajeno hišo. Od lani odobrenega takega posojila je bil na koncu leta še neizkoriščen znesek 4.000 din.

Iz tekočega čistega dohodka je z izplačevanjem na dosednji način ob deponiranju osebnih dohodkov predvideno 1,300.000 din za odobravanje novih posojil za gradnjo družinskih hiš in ev. zasebni nakup družbenih stanovanj. Z dvoletno pripravo je letos predviden prehod na nov način odobravanja v povezavi z namenskim varčevanjem pri banki ali z drugačnim sodelovanjem z njo, ki daje pravico na posojilo pri banki, na posojilo pri samoupravnim stanovanjski skupnosti in na posebno premijo tistim varčevalcem, ki imajo nižje dohodek. Tako kombinirani povečani posojilni viri bodo omogočili lažjo, hitrejšo in, gledano na daljši rok, za graditelja tudi cenejšo gradnjo. Odbor za družbeni standard je predlog vsebine razpisa posojil že objavil, razpis posojil je predviden v aprilu, odobravanje posojil pa v maju.

Menimo, da bo iz tega kratkega prikaza ciljev in obsega programa zagotavljanja in pospeševanja našega družbenega standarda vsakomur razvidno, da glede na naše gospodarske možnosti namenimo v te namene sorazmerno velik del našega čistega dohodka. To nam naj bo vzpodbuda, da poskušamo vsak po svojih možnostih doprinesiti k povečanju našega dohodka in s tem tudi k oblikovanju še večjih denarnih sredstev za te namene.

A. T.

KAKO SMO VOLILI 9. MARCA!

9. marca smo volili v SIS in v ZBOR ZDRUŽENEGA DELA. Kako smo volili?

	Št. vpisanih v volilnem imeniku	Število udeležencev	%
TOZD 1 — zdravil. dej.	440	406	92,27
TOZD 2 — Polnilnica	143	143	100
TOZD 3 — Vzdrževal. dej.	113	113	100
DS skupne službe	86	86	100

V TOZD zdrav. dejavnost ni bila udeležba 100 % predvsem zaradi tistih, ki so bili na ta dan v bolniški oz. so bili kako drugače upravičeno odsotni.

P. F.

Nova vzpodbuda za stanovanjsko varčevanje

Z letošnjim letom so uvedene, že dolgo pričakovane, premije za bančne stanovanjske varčevalce z nižjimi dohodki na člana gospodinjstva. Premija bo lepo nadomestilo za povišanje cen, ki v času varčevanja delno razvrednoti privarčevani denar.

O namenskem varčevanju pri banki kot poti za pridobitev dodatnih stanovanjskih posojil smo v našem glasilu že večkrat pisali. O njem smo zopet začeli malo več govoriti proti koncu lanskega in v začetku letošnjega leta, ko se pripravljamo, da prvim našim sodelavcem, katerim letos varčevalna doba poteče, odobrimo posojila iz naših sredstev skupne porabe po novem načinu.

Precej naših delavcev je po tehtnem premisleku že prišlo do prepuščanja, da bodo mnogo lažje gradili, če bodo k svojemu denarju, ki ga nekaj časa zbirajo in po pogodbi z banko pri njej mesečno vlagajo, po poteku pogodbenega varčevalnega obdobja dodali poleg zdraviliškega posojila še posojilo banke in posojilo Samoupravne stanovanjske skupnosti. Namesto dveh kupčkov torej rajši štiri! Res je, da rast cen delno zmanjša vrednost privarčevanega denarja, toda manj kot mislimo. Marsikdo pozabi, da po varčevalni pogodbi, ki jo sklenemo n. pr. za 2 leti, vlagamo 24 zaporednih mesečnih obrokov in da zaradi dviga cen zgubimo res največ pri prvem obroku, pri vsakem naslednjem manj in pri zadnjem nič, ker po vložitvi zadnjega takoj dobimo posojilo in z njim ves svoj denar, skupno z 2 % obresti, na razpolago.

Redko kdo, ki se še ni mogel odločiti za tak način zbiranja denarja za gradnjo svoje hiše ali nakup stanovanja, pomisli, koliko je vreden denar, katerega bo na ta način dodatno dobil kot posojilo in lahko koristil takoj, vračal pa prihodnjih 10 in več let in to zaradi inflacije vsako leto lažje, saj se z inflacijo višajo tudi osebni dohodki. Vse, kar s tem dodatnim denarjem, t. j. posojilom, zgradiš sedaj, bo plačal po sedanjih cenah, ko pa bo te sedanje zneske vračal, bodo cene gotovo zopet višje. Torej nekaj izgube pri varčevanju in dosti dobička, ker zgradiš po najetju posojila dosti več in mnogo ceneje kot

če bi gradil vrsto prihodnjih let samo s svojim denarjem.

Sedaj pa k temu, kar napoveduje naslov!

Zveza samoupravnih stanovanjskih skupnosti Slovenije in Združene poslovne banke SR Slovenije sta v imenu svojih članic podpisale **DOGOVOR O POGOJIH IN MERILIH ZA PRIDOBITEV PREMIJ NA PODLAGI NAMENSKEGA STANOVANJSKEGA VARČEVANJA ZA OBDOBJE DO LETA 1980.**

Namen tega dogovora je, da bi pri občanah kar najbolj povečali interes za stanovanjsko varčevanje s tem, da bi varčevalcem z nižjimi osebnimi dohodki zagotovili premijo, to je brezplačni dodatek na privarčevani znesek kot nadomestilo izgube zaradi zmanjšanja vrednosti denarja, ki je bil naložen pri banki.

Za premijo se lahko poteguje, po končani varčevalni dobi in ko mu je bilo odobreno bančno posojilo po pogodbi o namenskem varčevanju, vsakdo, čigar povprečni mesečni dohodek na člana gospodinjstva ne presega 75 % povprečnega mesečnega osebnega dohodka v Sloveniji v preteklem letu. K prošnji za premijo mora priložiti posojilno pogodbo z banko ter dokaz: o višini povprečnega osebnega dohodka na člana gospodinjstva, da še ni lastnik primerne standardnega stanovanja ali hiše in da bo uporabljal sredstva za gradnjo ali nakup stanovanja oziroma hiše v kraju, kjer je zaposlen ali bo stalno prebival. Isto velja tudi za tiste, ki pogodbeno varčujejo za rekonstrukcijo (obnovo) starih hiš.

Vloga za premijo mora biti rešena v 30 dneh. Če so dani pogoji za dodelitev, nakaže Samoupravna stanovanjska skupnost denar na bančni račun upravičenca, da ga le — ta uporabi za iste namene kot bančno posojilo.

Prejemnik premije je vezan z enim samim pogojem. Če bi hišo, ki jo je zgradil z bančnim posojilom (in drugimi) po varčevalni pogodbi, prodal prej kot bi odplačal kredit, bi moral vrniti celotno prejeta premijo in še plačati obresti.

Premijo lahko dobi varčevalec po teje lestvici:

45 % od 4.844,— din znaša	2.179,80 din
60 % od 4.844,— din znaša	2.906,40 din
75 % od 4.844,— din znaša	3.633,— din
90 % od 4.844,— din znaša	4.359,60 din
120 % od 4.844,— din znaša	5.812,80 din
150 % od 4.844,— din znaša	7.266,— din

Za premijo se lahko torej poteguje občan, ki ima družino, če povprečni mesečni dohodek na člana njegove družine ne znaša več kot 3.633,— din, in samec oziroma občan brez družinskih članov, če njegov dohodek ni večji kot mesečno 7.266,— din. Upravičencem z dohodkom izpod teh zneskov se višina premije določi v odvisnosti od konkretne višine dohodka in višine privarčevanega zneska seveda. V skupni mesečni dohodek se računa osebni dohodek, otroški dodatek in ev. drugi redni dohodki (npr. od obrti ipd.).

Predložimo si možen izračun premije!

Delavec s štiričlansko družino je sklenil pogodbo o namenskem varčevanju za dobo 2 let in mesečnim zneskom 1.000,— din. Po preteku varčevalne dobe, t. j. po dveh letih (vzemimo, da je to letos) ima v banki privarčevanih 24.000,— din. Če je bil lani skupni povprečni mesečni dohodek te družine manjši kot 8.719,— din ($4 \times 2.179,80$), to je manj kot 45 % slovenskega povprečnega mesečnega dohodka na člana družine v letu 1977, ima pravico do premije v višini 16 % od privarčevanega zneska, to je 16 % od 24.000,— din, kar znaša 3.840,— din. Ali ni to pomemben in lep prispevek, ki mu ga družba doda iz solidarnostnih stanovanjskih sredstev?

Poglejmo še kakšen izračun!

Če bi naš delavec iz prejšnjega primera varčeval tri leta, bi privarčeval 36.000,— din in prejel 20 % premije, to je 7.200,— din; pri štiritletnem varčevanju bi prejel 25 % od 48.000,— din, to je 12.000,— din; in pri petletnem 31 % od 60.000,— din, kar znaša 18.600,— din.

Pri skupnem mesečnem dohodku 4 članske družine več kot 8.719,— din in manj kot 11.625,— din ($4 \times 2.906,40$ din) bi premija bila za dveletno varčevanje 11 % od 24.000,— din, to je 2.640,— din in za tri in večletno po prednji tabeli 15 %, 20 % in 26 %.

Pri skupnem mesečnem dohodku več kot 11.625,— din in manj kot 14.532,— din ($4 \times 3.633,—$ din), bi znašala premija 7 %, 11 %, 16 % ali 22 % od privarčevanega zneska, to je od 1.680,— din do 13.200,— din, kar se lahko izračuna iz prednje tabele.

Verjetno večini ne bo težko podobnih izračunov sestaviti za družino z manj družinskih članov ali za večje pogodbene zneske varčevanja.

Pomembna posebnost tega dogovora je tudi možnost, ki je dana Samoupravni stanovanjski skupnostim, da lahko v okviru sredstev, ki jih vsako leto namenijo za premiranje namenskega stanovanjskega

varčevanja, odstotke premije povišajo ali znižajo.

Naša Samoupravna stanovanjska skupnost je v marcu zbirala mnenja temeljnih organizacij, svojih članic, ali bi bilo umestno višino premije spremeniti. Mi smo ji posredovali predlog, naj bi v ohranitev prvih varčevalcev — pionirjev, premijske odstotke v okviru možnosti zvišali. Ne vemo, kaj bodo predlagali drugi.

Prepričanje o koristnosti namenskega varčevanja se, kot smo rekli že v uvodu, vedno bolj utrjuje tako pri nas kot pri drugih kolektivih.

V naši občini pred dvema leti teh varčevalcev skoraj da ni bilo, sedaj jih je že več kot 120 in njihovo število vztrajno raste.

Naj ta članek vzpodbudi tiste, ki še oklevajo, da se bodo čim prej odločili. Nadomestilo izgubljene vrednosti denarja s premijo iz solidarnostnih sredstev za stanovanjsko izgradnjo je lep dodaten prispevek za lažje reševanje stanovanjskih težav tistim, ki si stanovanje želijo in so pripravljeni zanj tudi sami kaj žrtvovati.

Vse, ki želijo dodatna pojasnila, tako glede premij, ki so obravnavane v tem članku, kot glede raznih možnih oblik pogodbenih aranžmajev z banko vabimo, da se obrnejo na člane odbora za družbeni standard ali na ekonomsko finančni sektor.

A. T.

Če znaša povprečni mesečni dohodek na člana gospodinjstva, ugotovljen v primerjavi s povprečnim dohodkom v SRS v pret. letu	Je višina premije v odstotku za privarčevani znesek pri			
	2 letnem varčev.	3 letnem varčev.	4 letnem varčev.	5 in več let. varč.
do 45 %	16 %	20 %	25 %	31 %
nad 45 % do 60 %	11 %	15 %	20 %	26 %
nad 60 % do 75 %	7 %	11 %	16 %	22 %

Če najamejo posojilo občani, ki so samski oziroma občani, ki nimajo nobenega člana gospodinjstva, so dovoljene višine povprečnega mesečnega dohodka višje, tako da so upravičeni do premije po gornji tabeli do 90 % (zgoraj 45 %); nad 90 % do 120 % (zgoraj 45 % — 60 %), in nad 120 % do 150 %

(zgoraj 65 % — 75 %). Kaj pomeni to praktično? Pokažimo primer.

Po podatkih Zavoda za statistiko je znašal povprečni mesečni osebni dohodek v Sloveniji v lanskem letu 4.844,— din. Če od tega zneska izračunamo odstotne deleže, ki so pogoj za upravičenost do premije, dobimo:

Zlata pravila za varno delo

UPORABLJAJ OSEBNA ZAŠČITNA SREDSTVA

NE OPRAVLJAJ NIKAKRŠNEGA DELA brez ustreznih zaščitnih sredstev — če se škodljivi vplivi ali nevarnost ne morejo odpraviti že z osnovnimi zaščitnimi ukrepi.

ČE SE NE BOŠ ZAVEDAL, da lahko brez uporabljanja osebnih zaščitnih sredstev postaneš invalid, se ne boš tako kmalu in tudi ne lahko naučil ta sredstva uporabljati.

NE UPORABLJAJ NEPRAVILNO osebnih zaščitnih sredstev, ki so predpisana; takšen neodgovoren odnos do zaščitnih sredstev ima lahko težke posledice.

AKO NE BOŠ UPORABLJAL ZAŠČITNIH SREDSTEV povsod, kjer je tako predpisano in kjer so potrebna, boš ustvarjal pogoje za nesrečo in profesionalne bolezni.

NE POZABI, da je treba osebna zaščitna sredstva enako kot stroje, naprave in delovno orodje, od časa do časa pregledati, očistiti, prekontrolirati, zamenjati kakšen izrabljen del, sicer bi prav tako lahko povzročil nesrečo.

NE POZABI zahtevati od vodje, naj preskrbi osebna zaščitna sredstva, ki manjkajo.

HIGIENA IN PRIMERNA DELOVNA OBLEKA IN OBUTEV PRISPEVAJO K VARNOSTI

NE HODI PREBLIZU odkritim obročajočim se delom kakšnega

stroja, če nimaš povezanih las, ali če imaš oblečeno kakšno ohlapno obleko. Zdi se nedolžno, vendar pa so lahko v takih primerih predpasnik, ruta, kravata ali kakšen trak in podobno vzrok za nesrečo.

NE NOSI NA DELU delovne obleke, ki ni primerna za delo in ni sešita tako, da se prilaga k telesu; po možnosti naj obleka nima našitih žepov in če je treba, naj bodo rokavi zasukani navznoter.

NE POZABI, da moraš biti med delom brez kakršnegakoli nakita: prstana, zapestnice, ogrlice, ročne ure in podobnih okraskov. Nakit lahko pomeni zaradi nepazljivosti skrito nevarnost.

NE PRIBLIŽUJ SE ODPRTEMU OGNJU ali kraju, kjer kaj iskri, če imaš obleko iz lahko vnetljivega materiala ali če je natopljena z oljem, organskimi topili, lahko vnetljivim prahom ali kakšno spojino, ki se eksplozivno spaja s kisikom.

NE OBEŠAJ IN NE PUŠČAJ delov svojih oblačil blizu strojev, zagonskih naprav, električnih prevodnikov ali na krajih, kjer lahko izbruhne požar. Za to so garderobne omarice ali kakšna druga za to določena mesta.

NE HODI NA DELOVNEM MESTU BOS ali v slabi, raztrgani obutvi, ali brez zaščitne obutve, če se zaščitna obutev zahteva.

NE ZAPUŠČAJ PODJETJA v umazani ali zamaščeni delovni oble-

ki, in ne zapuščaj dela, dokler nisi opral rok in se umil, po potrebi pa tudi skopal — če so za to dani pogoji.

NEVARNOSTI PREŽIJO TUDI V DRUGIH PRIMERIH

NE POZABI, da je mnogo snovi, s katerimi delaš, nevarnih in škodljivih. Zaradi njih grozi nevarnost tebi kot tudi tvojim tovarišem. Nekatere povzročajo eksplozije in požare, druge pa škodljivo delujejo na naše zdravje. Zato se ne smeš obnašati do takih snovi ravno dušno, temveč ravnaj z njimi previdno, tako kot je predpisano, ob uporabi osebnih zaščitnih sredstev — da ne bi morda povzročil eksplozije ali požara večjih razsežnosti, zaradi česar lahko utрпи škodo celoten obrat, kakšen izmed tvojih tovarišev pa bi se lahko pri tem tudi težje ponesrečil.

NE BO TI JASNO, kakšni nevarnosti se izpostavljaš in kakšne posledice te lahko zadenejo zaradi tvoje nepazljivosti ali nepravilnega ravnanja z nevarnimi snovmi, če ne boš seznanjen z njihovimi lastnostmi.

NIKAR SE NE OBOTAVLJAJ primerno zavarovati vsako mesto, ki je lahko nevarno; če pa tega s sredstvi, ki jih imaš na razpolago, ne moreš storiti sam, obvesti o tem svojega neposrednega vodjo.

NE HODI V TEMAČNE PROSTORE, ki so slabo ali pa sploh niso razsvetljeni, v jame ali rezer-

voarje, ne da bi vzel s seboj primerno svetilko — skrita nevarnost preži!

NE SPUŠČAJ SE V SILOSE, bunkerje in podobne objekte, če nisi privezan z varnostno vrvo in če te vrvi ne drži oseba, ki je seznanjena z opravilom, ki naj ga izvršiš v notranjosti objekta in ki bo tvoje delo nadzirala, ter kar je prav tako zelo važno, če niso poprej storjeni vsi ustrezni varnostni ukrepi: zagotovljen nenehen dotok svežega zraka, aparat s kisikom ipd.

NE ZAČENJAJ Z DELOM s kisljinami ali alkalijami, ne da bi razen zaščitnih osebnih sredstev uporabljal tudi vse ustrezne naprave, ki preprečujejo razprševanje tekočin, s katerimi delaš.

NIKOLI NE VSTOPAJ v zaklenjene prostore ali v prostore, pred katerimi je na tablici z opozorilom poudarjeno, da je vhod prepovedan — razen če si za to pooblaščen.

NE BODI NEPREVIDEN pri uporabi tekočin in plinov pod pritiskom: vode za brizganje, hidravličnega olja, komprimiranega zraka in drugih snovi — da ne bi nehote koga poškodoval.

NE DELAJ NA STREHAH ali na večji višini, če se nisi poprej prepričal, ali to zmoreš in če nisi poprej zavarovan z osebnim zaščitnim sredstvom.

ALKOHOL JE VZROK MNOGIH NESREČ

NE PIJ ALKOHOLNIH PIJAC med delom ali med odmorom, da bi »se osvežil«, to je lahko vzrok za poškodbo.

NE DOVOLI VINJENI OSEBI vstop v delovne prostore.

NE VERJEMI, da deluje alkohol vzpodbudno na organizem, kot se ponekod nepravilno meni. Nasprotno, alkohol napada živčni sistem in zmanjšuje aktivnost organizma.

NE PIJ čezmernih količin alkohola niti v prostem času in ne hodi na delo vinjen ali po popivanju, ko nisi dovolj odgovoren za svoje postopke.

Po brošuri
»ZLATA PRAVILA«
Redakcija Zaštita rada
BEOGRAD

Praznovale smo 8. marec

Dan je bil, kot so vsi drugi. Delavnik je bil, pa vendar 8. marec. Delale smo kot včeraj in kot bomo jutri. Družina ne sme ostati lačna in stanovanje ne mrzlo in razmetano. Morda pa smo po opravljenem delu le imele trenutek časa za prijeten klepet? In mogoče se nas je spomnil otrok, mož ali prijatelj s toplim stiskom roke, z zvončkom ali telohom ali pa z najdražjo lončnico. Morda nam je kdo rekel prijazno besedo, da smo začutile njihovo hvaležnost, mogoče nam je ljubeč pogled povedal, da nas potrebujejo in da smo jim v veselje...

Tudi v kolektivu niso pozabili na nas. Konferenca sindikata nas je pismeno povabila na skupno praznovanje, ki je že kar tradicionalno.

Mnoge sodelavke sem — malo za šalo, malo za res — vprašala, če se bodo vabilu odzvale. Nekatere so se že mnogo prej odločile za, druge proti. Čisto razumljivo je, da se nekaterih obveznosti ne da preložiti. Ne morem pa razu-

meti tiste, ki pravi: »Ne grem, ker mi ne odgovarja...«, da nima časa in še in še. Mar je res tako težko preživeti še eno dodatno uro s sodelavkami? In nazadnje je kulturni program pripravljen za vse in namenjen tudi tebi: mati, žena, dekle. Tudi ti bi slišala lepe misli otrok, ki so jih recitali z iskrenostjo in ljubeznijo. Povedali so nam, kako nas vidijo s svojimi otroškimi očmi in kako nas ocenjuje njihovo mlado srce. In tista pesmica, ki so jo peli: »Mamica je kakor luna, vse noči bedi, da počiva njeno dete mirno, brez skrbi...« Namenjena je bila tudi tebi, čeprav je nisi slišala. Prav gotovo bi se ob njej spomnila lepih in težkih dni, ki si jih preživljala morda ob bolezni svojega otroka, ko si trepetala zanj. Zdaj ti je v zahvalo povedal, »da te ima rad, ker si ga rodila, ker mu zapoješ pesmico, ker ga cartiš, ker mu očistiš čevlje in da si pridna, ker narediš vse, kar ata reče«. Morda bi se tudi tebi orosilo oko, ko bi slišala: »Mamica,

brez tebe ne bi mogel živeti. Ti si moja najljubša mamica...«

Res, čudovite misli in izpovedi otrok so nas ganile. Za take trenutke nam ne bi smelo biti žal časa, saj prav takrat zvemo, da nas cenijo in da smo jim potrebne. Verjetno ne bi pretiravala, če bi rekla, da nam je tista urica programa pomenila zelo veliko.

Lepo je bilo doživeti — naša proslava — toda 8. marec ni samo nekaj lepih besed in šopek rož. To je vse tisto, kar smo si ženske v dolgih stoletjih težko priborile. Na ta dan tudi družbenopolitične in delovne organizacije pregledujejo in ocenjujejo zastopanost žensk v družbenopolitičnem življenju, v delegacijah in samoupravnem odločanju. In 8. marec je, žal, edini dan v letu, ko damo priznanje vsem delovnim ženskam.

Morda pa bo celo kdo pripomnil, kot sem nekje prebrala: »Ženske so hotele imeti vsaj enkrat v letu svoj praznik. To se jim je zgodilo 8. marca.« K. J.

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejemaajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čujež. Tisk in klišaji: CGP Mariborski tisk. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.

Odnosi na delovnem mestu

Predstavljanje

O predstavljanju novega delavca, ki je prvič prišel v novo delovno organizacijo smo že govorili. Seveda pa s tem še nismo izčrpali vsega, kar je treba vedeti o predstavljanju.

Da bi osebi, ki se ne poznata, sklenili znanstvo ali vzpostavili prvi stik, se morata druga drugi predstaviti. Potem bosta še naprej vzdrževali stike, če bosta za to zainteresirani.

Tudi za predstavljanje ima bonton »zlata pravila«:

1. Moškega moramo vedno predstaviti ženski.
2. Mlajšo osebo je treba predstaviti starejši.
3. Osebo na nižjem družbenem položaju je treba predstaviti osebi na višjem družbenem položaju.
4. Posameznika je treba predstaviti zakonskemu paru.
5. Mlajši zakonski par je treba predstaviti starejšemu.
6. Obvezno morate predstaviti osebe, ki so z vami v družbi pa se ne poznajo.

7. Če neka oseba izrazi željo, da bi se spoznala z drugo osebo, ki jo vi poznate, jo nujno predstavite.

8. Če neko osebo predstavljate skupini oseb, ni nujno posamično predstavljanje, temveč je dovolj, da glasno poveste njeno ime in priimek in s tem je predstavljanje končano.

9. Če se pri predstavljanju izmenjujejo posetnice, mora mlajša oseba oziroma oseba z nižjim družbenim položajem ponuditi posetnico starejši. Moški praviloma prvi daje posetnico ženski.

Izjema od teh pravil je, da se ženska prva predstavlja šefu kot tudi osebam na zelo visokih družbenih položajih.

Nekaj besed o načinu predstavljanja.

Če na primer želite predstaviti svojega prijatelja Novaka generalnemu direktorju Krajncu, vaš prijatelj pa je mlajši človek, ki je šele začel delati, tedaj boste nagovorili Krajncu z besedami: Tovarš generalni direktor, dovolite mi, da vam predstavim svojega prijatelja Novaka. Tovarš Novak — tovarš Krajnc!

Drug drugemu se bosta rahlo priklonila in Krajnc bo ponudil Novaku roko, potem pa se bo pričel pogovor.

Enako boste predstavili moškega ženski.

Pri predstavljanju pazite vedno, da pravilno in dovolj glasno izgovorite imena oseb, ki jih predstavljate.

Če se zgodi, da niste dobro slišali imena osebe, ki vam jo predstavljajo, lahko še enkrat vprašate po imenu.

Navadno ni potrebno, pogosto pa je tudi nemogoče opraviti predstavljanje na velikih sprejemih, zborih, kongresih, konferencah ipd. V večini takšnih primerov pa bi moral biti vsak gost predstavljen vsaj gostitelju. Na velikih banketih si je treba prizadevati, da bi bili predstavljeni vsaj najbližjim sosedom za mizo, če pa tega nihče ne stori, se lahko predstavite sami.

Če se pri predstavljanju sedi, moški vedno vstane (izjema so starejše osebe in invalidi) ženska pa obse di. Dekleta vstanejo, kadar jih predstavljate starejši ženski ali moškemu.

Temeljno pravilo je, da opravi predstavljanje neznancev tretja oseba. Kot smo videli, to ni vedno mogoče. Zato se morate v nekaterih primerih tudi sami predstaviti neznanim osebam. Do takšnega predstavljanja pride najpogosteje na sprejemih za večje število povablencev. Poleg tega se pogosto lastnemu predstavljanju ni mogoče izog-

niti niti v poslovnih odnosih, ko na primer po službeni dolžnosti vstopite v pisarno delovne organizacije, kjer vas ne poznajo. Takrat se navadno predstavite z besedami: »Dovolite mi, da se predstavim — Janez Novak.«

Lahko dodate tudi svoj poklic, kajti to je v poslovnih stikih pogosto zelo pomembno. V poslovnih stikih ravna tako tudi ženska.

Umetnost pogovarjanja

Najbolj praktično pravilo za pogovor v družbi smo našli pri ameriških strokovnjakih za bonton. Izrazili so ga s tremi besedami: STOJ, GLEJ, POSLUŠAJ!

Prva beseda pomeni, da pogovora ni treba nadaljevati za vsako ceno, temveč je treba tudi vedeti, kdaj velja končati. To pomeni, da pogovor ne sme nikoli preiti v samogovor, kajti vsi imajo enake pravice, da izrazijo svoje mnenje. Poleg tega ni treba, da bi bil jezik hitrejši od pameti. Držati se je treba ljudskega pregovora »Beseda izrečena ne vrne se nobena«.

»GLEJ« pomeni, da je treba vedno gledati na izraz obraza sogovornika. Narejeni smeh sogovornika in njegovo stalno: »da, da... nikogar ne sme preslepiti. Jasno je, da mu misli begajo kdo ve kod in da ga vaše govorjenje sploh ne zanima.

Tretji izraz pomeni, da morate biti parlamentarni in da ne smete

sogovornika niti preklinjati niti mu segati v besedo.

Če bodo v pogovoru izražena nasprotna mnenja, nikar ne dvigujte glasu, ne kričite, ne žalite sogovornika oziroma njegovih dokazov, s katerimi se ne strinjate, ne pobijajte s prostaškimi besedami. Pravilo je, da je treba spoštovati mnenje vsakogar in mu je treba nasprotovati vljudno.

Tuj jezik ne uporabljajte v prisotnosti oseb, ki ga ne razumejo. Izogibajte se temam o boleznih, o letih starosti kot tudi o osebnih težavah.

V družbi se prav tako ne sme od strokovnjaka zahtevati strokovnega mnenja. Obstaja nevarnost, da se bo prijeten pogovor sprevrgel v moro za vse prisotne, če recimo vprašate zdravnika za kakšen nasvet o svoji bolezni.

Previdni bodite, kadar v družbi steče pogovor o osebah, ki niso prisotne. Tak pogovor se kaj lahko sprevrže v opravljanje in intrige. Znano je, da prizadeti kaj kmalu zvedo o tem.

Priporočamo skrajno previdnost pri pripovedovanju anekdot in šal. Vse niso za vsako družbo, še zlasti ne »mastne šale«. Če kdo napako izgovori kakšno besedo, ni vljudno, da ga popravljamo pred vso družbo. Če ste koga žalili, potem se mu takoj opravičite.

(Po knjigi: Poslovni bonton)

HUMOR

GOSTILNIŠKE

Gost: »Naženite vendar tega psa od mize. Ves čas renči name, tako da še jesti ne upam.«

Gostilničar: »Bodite brez skrbi. Ničesar vam ne bo storil. Renči le zato, ker vidi, da jeste iz njegove skled.«

Gost: »Tale kokošja obara pa ne zasluži svojega imena. Nič kokoši ni bilo v njej.«

Natakar: »Ste morda v srbskem pasulju že kdaj našli kakšnega Srba?«

Natakar: »Kako vam je teknil zrezek?«

Gost: »Sem že jedel bolj šega.«

Natakar: »Že mogoče, toda ne pri nas.«

Pepe: »Hk, mnogo te, hk, ne loči do popolnega tepca.«

Jože: »Imaš prav. Le ta miza med nama.«

»Povej Francelj, kako si sinoči opravičil ženi svoj poznen prihod dvomov?«

»Imenitno«, pravi Francelj. »Ko sem se tiho po prstih približal postelji, je žena v polspanju vprašala: »Fifi, si ti?« Jaz pa sem ji nato hitro nekajkrat obližnil roko — in že je zaspala.«

Novi sindikalni odbori

V mesecu februarju letos so bili na občnih zborih Osnovnih organizacij sindikata TOZD in DS izvoljeni novi sindikalni odbori in sicer:

TOZD Zdraviliška dejavnost

1. Čugalj Zinka — predsednik
2. Turnšek Slava
3. Jurič Tone
4. Herič Jože
5. Počivavšek Marija
6. Jager Marija
7. Turnšek Marija
8. Holešek Ivanka
9. Grah Hermina
10. Cmager Ivan
11. Ulaga Francka
12. Strašek Franc
13. Herček Marija
14. Kolar Božo
15. Fruk Branko

TOZD Polnilnica:

1. Polajžer Franc — predsednik

2. Zorin Anton
3. Dosedla Jože
4. Srpič Jožica
5. Polajžer Regina
6. Dolc Marija
7. Jagodič Radko
8. Zorin Milan
9. Furman Franc

TOZD Vzdrževalna dejavnost

1. Smole Ivan — predsednik
2. Jakob Metod
3. Stojnšek Angela
4. Tanšek Stanko
5. Tramšek Štefka

Delovna skupnost:

1. Slemenšek Fanika — predsednik
2. Dolc Stanka
3. Sajko Tončka
4. Šrmpf Dragica
5. Maučič Irena
6. Kolar Božo
7. Zupan Erika

